

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1128825

**ŠTRUKTURÁLNE FONDY A AGROPOTRAVINÁRSKY
SEKTOR**

2010

Andrea Dovalová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**ŠTRUKTURÁLNE FONDY A AGROPOTRAVINÁRSKY
SEKTOR**

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika a manažment agrosektoru
Študijný odbor:	3.3.20. Odvetvové ekonomiky a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	Ing. Roman Serenččš, PhD.

Nitra, 2010

Andrea Dovalová

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Podpísaná Andrea Dovalová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Štrukturálne fondy a agropotravinársky sektor“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

Nitra

.....

Andrea Dovalová

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pánovi Ing. Romanovi Serenčěšovi, PhD.
za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej
práce.

Nitra

.....

Andrea Dovalová

ABSTRAKT v štátnom jazyku

Keďže je SR od 1. mája roku 2004 členom EÚ je dôležité aby sme poznali z čoho čerpá finančné prostriedky. Pred vstupom do EÚ SR a aj iným štátom, ktoré sa chystali na vstup do EÚ bola poskytnutá tzv. predvstupová pomoc. Táto pomoc sa čerpá z fondov: PHARE, ISPA a SAPARD. Úlohou týchto fondov bolo pripraviť asociované krajiny na vstup do EÚ. Po vstupe do EÚ nastalo skrátené programové obdobie 2004-2006. Na základe tohto obdobia bolo SR a teda aj členským štátom EÚ umožnené čerpať finančné prostriedky zo 4 štrukturálnych fondov: Európsky sociálny fond, Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky poľnohospodársky usmerňovací a garančný fond, Finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu. Tieto 4 fondy patrili pod štrukturálnu, resp. kohéznu politiku. Po roku 2006, čiže začiatkom nového programového obdobia 2007-2013 sa EAGGF a FIG oddelili a začlenili sa do spoločnej poľnohospodárskej politiky a do spoločnej politiky rybolovu.

EAGGF, FIG a EPFRV poskytujú podporu v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka. V mojej práci som sa zamerala najmä na program rozvoja vidieka a operačný program rybného hospodárstva. Zisťovala som koľko bolo podaných žiadostí, koľko z týchto žiadostí bolo schválených a koľko finančných prostriedkov, ktorý fond poskytol. Zistila som, že EAGGF v rámci PRV poskytol 151 286 610 eur, FIG za OP RH poskytol 3 625 120 eur. Táto práca nám prináša najzákladnejšie poznatky o štrukturálnej politike a spoločnej politike a fondoch, ktoré do politik zaradujeme.

Kľúčové slová: fondy, Európska únia, finančné nástroje, pomoc, operačné programy, žiadosť

ABSTRAKT vo svetovom jazyku

ABSTRACT in the world language

Since the SR is since the first May, 2004 an EU member, it is important to know the sources of its incomes. Before joining the EU, Slovakia and the other States have received from EU the pre-accession aid. This assistance is drawn from funds: PHARE, ISPA and SAPARD. The role of these funds was to prepare the associated countries for accession to the EU. After joining the EU, there has been shortened programming period 2004-2006. Following this period the SR and therefore the EU Member States allowed to withdraw funds from the four Structural Funds: European Social Fund, European Regional Development Fund, European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, Financial Instrument for Fisheries Guidance. These four belong to the structural funds, respectively cohesion policy. After 2006, thus beginning a new programming period 2007-2013, EAGGF and FIFG have separated and were included to the common agricultural policy and the Common Fisheries Policy. EAGGF, FIFG and EAFRD provide support in agriculture and rural development. In my work I focused on rural development program and operational fisheries program. I have made a survey how many requests were accepted, how many of these were approved and what amount of the money has fund provided. I found that the EAGGF under the Rural Development Program has provided 151 286 610 Euros, FIFG has provided 3 625 120 Euros for operating Fisheries Program. This work gives us the most basic knowledge of structural policy and common policy and funds, which ranks the policies.

Keywords: Funds, the European Union, financial tools, support, operational programs, request.

Obsah

Obsah.....	5
Použité označenie:	7
Úvod	8
1. Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	9
1.1. Európska únia	9
1.2. Integrácia a globalizácia	10
1.2.1. Motívy európskej integrácie	12
1.3. Rozpočet	13
1.4. Štátna pomoc	14
1.5. Predvstupová pomoc	15
1.6. Štrukturálna (regionálna) politika.....	16
1.7. Štrukturálne fondy	17
1.8. Agropotravinársky sektor	18
2. Cieľ práce	20
3. Metodika práce a metódy skúmania.....	21
4. Výsledky práce (vlastná práca)	22
4.1. Rozpočet EÚ.....	22
4.2. Štrukturálne fondy	23
4.2.1. <i>Európsky fond regionálneho rozvoja</i>	23
4.2.2. <i>Európsky sociálny fond</i>	24
4.2.3. <i>Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EAGGF)</i>	24
4.2.4. <i>Európsky fond pre rybné hospodárstvo / Finančný nástroj na riadenie rybolovu</i> 25	
4.2.5. <i>Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka</i>	25
4.3. NSRR.....	26
4.4. Hlavné ciele	26
4.4.1. Cieľ 1 (Konvergencia)	26
4.4.2. Cieľ 2 (Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť)	27
4.4.3. Cieľ 3 (Európska územná spolupráca).....	27
4.5. Operačné programy	27
4.6. Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 - 2013	28
4.6.1. opatrenie 1.1 modernizácia fariem.....	29

4.6.2. Opatrenie 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov.....	35
4.7. Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013	39
4.7.1. Prioritné osi OP RH	40
4.7.2. Podporované aktivity v rámci opatrenia č. 2.1 Investície do akvakultúry.....	40
Opatrenie 2.2.1 Spracovanie rýb a propagácia rybích výrobkov	41
4.7.3. Podporované aktivity v rámci opatrenia č. 2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh	42
Opatrenie 2.2.2 Akvakultúra	42
Záver.....	44
Použitá literatúra.....	46

Použité označenie:

APA- agriculture paying agency-= PPA
EAGGF- European Agricultural Guidance and Guarantee Fund- Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EPUZF)
EFF- Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EHS- Európske hospodárske spoločenstvo
EPFRV- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPZF- Európsky poľnohospodársky záručný fond
ERDF- European Regional Development Fund- Európsky fond regionálneho rozvoja
ES- Európske spoločenstvo
ESAE- Európske spoločenstvo atómovej energie
ESF- European Social Fund- Európsky sociálny fond
ESUO- Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ
EÚ- Európska únia
FIFG- Financial Instrument for Fisheries Guidance- Finančný nástroj na riadenie rybolovu
HDP- Hrubý domáci produkt
HNP- Hrubý národný produkt
KF- kohézny fond
MP SR- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
NFP- Nenávratný finančný príspevok
NSRR- Národný strategický a referenčný rámec
OP RH- operačný program rybné hospodárstvo
PPA- pôdohospodárska platobná agentúra = APA
PPF- pôdohospodársky pôdny fond
PRV- program rozvoja vidieka
SOP- sektorový operačný program
SPP- spoločná poľnohospodárska politika
SPR- spoločná politika rybárstva
SR- Slovenská republika
ŠF- štrukturálne fondy
ŠP- štrukturálna politika
ZEÚ- Zmluva o Európskej Únii
ŽP- Životné prostredie

Úvod

Už v minulosti patrila regionálna politika k významným úlohám štátnej politiky v Európe a v USA, od sedemdesiatych rokov je v tejto oblasti aktívne aj Európske spoločenstvo. EÚ ako aj jednotlivé členské štáty sa usilujú zodpovedajúcimi opatreniami znižovať rozdiely v rozvinutosti medzi regiónmi, resp. pôsobiť proti ich zväčšovaniu.

Úlohou štrukturálnej politiky je znižovať rozdiely v rôznych regiónoch krajín EÚ, prekonávať ťažkosti regiónov, ktoré sú postihnuté veľkou nezamestnanosťou, ktorá plynie zo zaostalosti ich priemyslu.

Vyrovňavanie týchto rozdielov medzi rôznymi regiónmi a znižovanie sociálnej a hospodárskej nerovnosti je v súčasnosti cieľom jednotnej regionálnej ekonomiky ES.

SR využívala predvstupovú pomoc z fondov PHARE, ISPA a SAPARD a tieto fondy mali za úlohu pripraviť štáty na vstup do EÚ.

Vstupom do EÚ, SR mohla čerpať finančné prostriedky z novej, tzv. štrukturálnej politiky. Nástrojmi tejto politiky sú štrukturálne fondy. Do roku 2006 sme poznali 4 štrukturálne fondy- Európsky sociálny fond, Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky poľnohospodársky záručný a usmerňovací fond, Finančný nástroj na riadenie rybolovu.

Začiatkom nového programovacieho obdobia 2007-2013 sa Európsky poľnohospodársky záručný a usmerňovací fond (jeho záručná sekcia) a Finančný nástroj na riadenie rybolovu vyčlenili pod spoločnú poľnohospodársku politiku a spoločnú politiku rybolovu.

Podľa zákona č. 543/2007 je riadiacim orgánom pre poskytovanie podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka MP SR a plní úlohy v rámci programov financovaných z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a vo vzťahu k platobnej agentúre plní úlohy príslušného orgánu.

1. Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1. Európska únia

Zmluva o európskej únii

Zmluva o Európskej únii bola podpísaná 7. Februára 1992 v holandskom meste Maastricht a nadobudla platnosť 1. Novembra 1993. Súčasťou Zmluvy o EÚ je 17 protokolov a 33 deklarácií.

Podpísanie Maastrichtskej zmluvy, ako sa tiež nazýva predstavuje novú kvalitu v prehĺbovaní európskej integrácie:

- Zakladá pojem Európska únia, stanovuje jej ciele a podmienky činnosti,
- Znamená ďalšiu revíziu zakladajúcich zmlúv Európskych spoločenstiev a
- Zavádza dve nové formy spolupráce, ktorými sú Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí.

EÚ chápeme ako označenie pre spoločný rámec spolupráce členských štátov ES, ktorá presiahla pôvodné hranice spolupráce. ES majú síce rovnakú členskú základňu ako EÚ, ale pôsobnosť Únie zahŕňa pôsobnosť ES a ďalších dvoch oblastí, ktorými sú „Spoločná a bezpečnostná politika“ a „Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí“.

Podstata a ciele Európskej únie sú stanovené v Hlave I. Spoločné ustanovenia čl. 1 pôvodnej verzie Maastrichtskej zmluvy sa deklaruje, že zmluvné strany vytvárajú EÚ, ktorá je založená na ES doplnených politikami a formami spolupráce, ktoré zavádza Zmluva o EÚ. Poslaním EÚ je vytvárať vzťahy medzi štátmi a ich národmi na základe súdržnosti a solidarity. Ciele EÚ:

- Podporovať hospodársky a sociálny pokrok a vysokú úroveň zamestnanosti, dosiahnutie vyváženého a trvalo udržateľného rozvoja
- Presadzovať svoju identitu na medzinárodnej scéne uskutočňovaním spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky
- Posilňovať ochranu práv a záujmov štátnych občanov členských štátov zavedením občianstva Únie,
- Zachovávať a rozvíjať Úniu ako priestor slobody, bezpečnosti a práva, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb

- Zachovávať *acquis communautaire* a rozvíjať ho, posudzovať potrebu revízie politik a foriem spolupráce, ktoré sú zavedené Zmluvou, s cieľom zabezpečenia efektívnej činnosti mechanizmov a orgánov Spoločenstva (Kalesná, a iní, 2008)

1.2. Integrácia a globalizácia

Priekopnícke myšlienky zjednocovania a usporiadania vzťahov medzi ľuďmi a národmi na európskom kontinente registrujeme prakticky niekoľko storočí. Myšlienka integrácie výraznejšiu podobu však nadobúda až po vzniku prvých európskych štátov.

Tri európske spoločenstvá reprezentujú medzinárodné organizácie európskych štátov a predstavujú vyššiu kvalitu integračného procesu, ktorý sa začal po druhej svetovej vojne v Európe. Právny základ Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ, Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Európskeho spoločenstva atómovej energie je daný medzištátnymi zmluvami- zmluvami medzinárodného práva verejného.

ESUO vzniklo na základe Zmluvy o ESUO, ktorá bola podpísaná 18. Apríla 1951 v Paríži na obdobie 50 rokov. 9. Mája 1950 v Paríži Robert Schuman predniesol svoju slávnú Deklaráciu. Deklarácia sa stala hlavným impulzom na vytvorenie ESUO, ktoré predstavovalo základ Európskej integrácie. Deklarácia navrhuje, aby sa otvorili a integrovali trhy Nemecka a Francúzska v oblasti uhlia a ocele, čím by sa malo zabrániť ďalším vojnám na európskom kontinente.

V preambule Zmluvy o ESUO zmluvné strany deklarujú dôvody vytvorenia spoločenstva:

- Úsilie o zabezpečenie mieru, keď zdôrazňujú, že svetový mier môže byť zachovaný iba tvorivým úsilím,
- Dosiahnutie hospodárskej a sociálnej prosperity, keď si uvedomujú, že Európu možno vybudovať iba konkrétnymi akciami a položením základov hospodárskeho rozvoja a zvýšením životnej úrovne,
- Nahradenie stáročného súperenia zjednotením svojich základných zdrojov a tým vybudovať základy širšieho a hlbšieho spoločenstva medzi národmi.

EHS vzniká na základe Rímskej zmluvy podpísanej šiestimi štátmi 25.marca 1957. Zavedením spoločného trhu a postupným zblížovaním hospodárskej politiky členských štátov na základe Zmluvy o EHS sa má dosiahnuť:

- Harmonický rozvoj hospodárskeho života,

- Nepretržitý hospodársky rast,
- Stabilita,
- Zvyšovanie životnej úrovne a
- Užšie vzťahy medzi členskými štátmi.

Dňa 25. Marca 1957 vzniká tiež ESAE. Základné úlohy a ciele ESAE sú zakotvené v Zmluve o ESAE, keď článok 1 „Založenie spoločenstva“, uvádza, že základným cieľom ESAE je prispieť k zvýšeniu životnej úrovne v členských štátoch a k rozvoju vzťahov s ostatnými krajinami vytváraním podmienok nevyhnutných na rýchle vybudovanie a rast odvetví jadrového priemyslu. (Kalesná, a iní, 2008)

Podľa Drahoša Šíbla, možno ekonomickú integráciu vymedziť ako proces postupného vzájomného prepájania, prispôsobovania a zblížovania jednotlivých národných ekonomík (v ich rámci jednotlivých podnikateľských subjektov) ich ekonomických štruktúr, ako proces prehĺbovania závislosti medzi nimi a postupnej transformácie národných ekonomických štruktúr na novú ekonomickú štruktúru vznikajúceho regionálneho hospodárskeho komplexu. Regionálny hospodársky komplex nie je jednoduchým súhrnom národných ekonomík. V dôsledku pôsobenia synergického efektu predstavuje novú kvalitu, umožňujúcu optimálnejší priebeh reprodukčného procesu, plnšie efektívnejšie využívanie výrobných faktorov, rast objemu, kvality i sortimentu dosahovaných outputov, a tým aj lepšie uspokojovanie požiadaviek spotrebiteľov.

Medzinárodná ekonomická integrácia je najvyššou formou internacionalizácie (zmedzinárodnenia) hospodárskeho života (Baláž, 1997).

Medzinárodnú ekonomickú integráciu charakterizujeme ako objektívny proces rozvoja hlbokých, stabilných vzájomných vzťahov a deľby práce medzi národnými ekonomikami, vytváranie medzinárodných hospodárskych komplexov v rámci skupiny štátov (Hontyova, a iní, 2007).

Rôzne pokusy o definíciu globalizácie sa zhodujú v tom, že ide o dlhodobý proces vzájomného sa zblížovania záujmov ľudí na celom svete a na všetkých úrovniach spoločenského života. Je to teda proces kultúrny, ekonomický a politický. Jeho výraznou zvláštnosťou je skutočnosť, že nie je založený na nejakom ideologickom zjednocovaní sveta. Tento proces má celosvetový charakter a ovplyvňuje vývoj a existenciu celej

civilizácie. Je zameraný proti akejkoľvek forme izolacionizmu¹. Jedná sa vlastne hľadanie celosvetového modu vivendi² pre tretie tisícročie. Globalizácia sa odohráva v akejsi sieťke tých najzákladnejších vzťahov. A to sú vzťahy medzi ľuďmi vo vnútri spoločnosti a vzťahy medzi ľudskou spoločnosťou a prírodou.

Globalizácia chce, aby si všetky etniká boli rovné a neboli zvýhodňované iba tie, ktoré mali v 19. a 20. storočí úspech pri vlastnej hegemonizácii³ a vytváraní štátov. Tento proces znamenal vo viacerých prípadoch koniec rôznych federácií. Môžeme si pripomenúť napríklad Československo alebo Sovietsky zväz. Za 5 katalyzátorov urýchľujúcich proces globalizácie môžeme považovať:

- Vývoj mikroelektroniky, ktorý umožnil redukciu vzdialenosti pre prenos informácií a myšlienok
- Výskyt globálnych problémov planéty
- Výrazné zníženie všeobecnej schopnosti akéhokoľvek štátu riešiť svoje vlastné národné problémy.
- Vznik nových a svojim vplyvom silnejších nadnárodných spoločností
- Nárast počtu vzdelancov v spoločnosti a postup procesu alfabetizácie⁴, čo znižuje možnosť ich manipulovateľnosti národným štátom (Rolný - Lacina, 2008).

1.2.1. Motívy európskej integrácie

Coudenhove- Kalergi tvrdí, že Európa ako politický pojem neexistuje. Svetadiel nazývaný týmto menom je chaos národov a štátov, "prachárna " medzinárodných konfliktov, žiaruvzdorná nádoba budúcich svetových vojen. Európska otázka a európska nenávisť znečisťujú svetovú atmosféru a neustále znepokojujú aj najpokojnejšiu časť sveta. Európska otázka bude rozriešená jedine zjednotením európskych národov. Toto zjednotenie nastane buď dobrovoľne, alebo násilne, ruským víťazstvom nad Európou (Coudenhove- Kalergi, 1993).

Európske štáty si brali príklad od USA. Najviditeľnejšie je to v prípade európskej integrácie, ktorá postupne naberala podobu zóny voľného obchodu a colnej únie,

¹ Izolacionizmus- hnutie za nezasahovanie do záležitostí iných krajín a sústredenie sa na svoje problémy

² Modus vivendi - spôsob spolunažívania, dočasná zmluva, ktorá ma byť neskôr potvrdená

³ Hegemonia- nadvláda

⁴ Alfabetizácie- odstraňovanie negramotnosti

jednotného vnútorného trhu a v mnohých štátoch už aj hospodárskej a menovej únie so spoločnou menou euro. Za týmito liberalizačnými krokmi je jasná viera v celoeurópsky voľný trh s využitím ekonomického rozsahu, deregulácie a zaistených férových podmienok pre hospodársku súťaž (König, a iní, 2006).

1.3. Rozpočet

Kajetana Hontyová definuje štátny rozpočet ako centralizovaný fond, ktorý v podobe súvahy porovnáva príjmy a výdavky. Podstata a význam štátneho rozpočtu sa prejavujú v jeho funkciách: je nástrojom rozdeľovania HDP, nástrojom štátnych zásahov do reprodukčného procesu a prostriedkom na uskutočňovanie vonkajšej hospodárskej a politickej expanzie. (Hontyova, a iní, 2007)

Samuelson hovorí, že vlády využívajú rozpočty na kontrolu a evidenciu svojich fiškálnych záležitostí. Rozpočet ukazuje, aké by v danom roku mali byť plánované výdavky a očakávané príjmy, ktoré by mali priniesť štátne programy výdavkov a daní. Typický rozpočet obsahuje zoznam špecifických programov (výchovy, sociálneho zabezpečenia, obrany, atď.), ako aj zdroje daňových príjmov (daň z dôchodku jednotlivcov, dane na sociálne poistenie atď.).

Časť rozpočtu je štruktúrna alebo aktívna- je determinovaná zámernou politikou (t.j. stanovením daňových sadzieb, príspevkov na sociálne zabezpečenie alebo rozsahom výdavkov na obranu). Znepokojujúco veľká časť rozpočtu má však cyklický charakter- je pasívne určená fázou ekonomického cyklu, t.j. veľkosťou národného dôchodku a produktu..

Skutočný rozpočet vyjadruje skutočne nominálne výdavky, príjmy a deficity v danom období.

Štruktúrny rozpočet ukazuje, aké by boli štátne príjmy, výdavky a deficity, keby ekonomika fungovala na úrovni potenciálneho produktu.

Cyklický rozpočet vyjadruje účinok ekonomického cyklu na rozpočet. Merajú sa zmeny v príjmoch, výdavkoch a deficitoch, ktoré sú dôsledkom toho, že ekonomika nefunguje na úrovni potenciálneho produktu, ale je vo fáze rozmachu alebo recesie (Samuelson - Nordhaus, 1992).

Rozpočet na každý rok spadá do dlhodobého plánu výdavkov, ktorý je známy ako „finančný rámec“. Je to sedemročný rámec, ktorý sa v súčasnosti vzťahuje na obdobie rokov 2007 - 2013. Umožňuje EÚ efektívne plánovať výdavky na niekoľko rokov vopred.

Rozpočet EÚ sa financuje najmä z troch „vlastných zdrojov“. Veľká časť — takmer tri štvrtiny — týchto peňazí je založená na schopnosti členských štátov platiť podľa ich zmeranej vnútroštátnej prosperity vyjadrenej ako hrubý domáci produkt. Základnou zásadou výpočtu príspevku každého členského štátu je zásada solidarity a schopnosti platiť. Robia sa však aj úpravy, ak sa zdá, že príspevok nadmerne zaťažuje niektoré členské štáty.

Zostávajúce peniaze pochádzajú z cieľa poľnohospodárskych odvodov (forma dovozného cla z poľnohospodárskych produktov) a pevnej časti peňazí, ktoré členské štáty vyberajú vo forme dane z pridanej hodnoty (DPH). Nedá sa povedať, že tieto formy príjmu pochádzajú z konkrétneho členského štátu. Vďaka jednotnému trhu EÚ sa môžu vyberať v úplne inej časti EÚ ako je tá, v ktorej bol výnos vyprodukovaný základným podnikom skutočne vytvorený: tovar, za ktorý sa platí dovozné clo platí vo Vallette na Malte, je v skutočnosti určený pre zákazníka v Pécsi v Maďarsku (http://europa.eu/abc/budget/working/index_sk.htm).

1.4. Štátna pomoc

Štátna pomoc znamená pôsobenie verejnej inštitúcie (národnej, regionálnej alebo miestnej), s použitím verejných zdrojov s cieľom podporovať určitý druh podnikania alebo výrobu určitého tovaru. Odvetvie, ktorému sa dostáva takáto pomoc, tak získava konkurenčnú výhodu.

Systém štátnej pomoci EÚ má za cieľ zabrániť členským štátom, aby chránili alebo podporovali spoločnosti na úkor ich konkurentov v rámci EÚ. Základným cieľom je zaručiť transparentné fungovanie jednotného trhu a zvýšiť konkurencieschopnosť.

Pomoc, ktorú udeľujú jednotlivé členské štáty, alebo pochádzajúca zo štátnych zdrojov, a ktorá môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi alebo narušiť hospodársku súťaž, zakazuje článok 87 Zmluvy o ES.

Základné pravidlá poskytovania štátnej pomoci v EÚ definujú články 87-88 Zmluvy o ES, ktoré boli postupne dopĺňané sekundárnou legislatívou a rozhodnutiami Európskeho súdneho dvora.

Úlohou Európskej komisie je dohliadať a hodnotiť štátnu pomoc (či plánovanú alebo už udelenú) v jednotlivých členských štátoch s cieľom zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže (http://www.europskaunia.sk/statna_pomoc)

1.5. Predvstupová pomoc

SR ako kandidátska krajina na vstup do EÚ bola oprávnená čerpať finančné prostriedky z tzv. predvstupových fondov Phare, ISPA, a SAPARD. EÚ zriadila uvedené fondy s cieľom pomôcť týmto krajinám pri príprave na členstvo a zároveň oboznámiť so svojou štrukturálnou politikou.

Po vstupe do EÚ bude SR oprávnená čerpať finančné prostriedky z ERDF, ESF, EAGGF a KF.

Dôležitou úlohou predvstupovej pomoci je príprava odborných kapacít SR a využitie pomoci zo ŠF a KF.

Programy PP plnia v tomto prípade úlohu predchodcov ŠF EÚ a KF. (Drahošová, a iní, 2004)

Predvstupová pomoc Európskej únie je súbor finančných nástrojov, ktoré majú pripraviť kandidátske krajiny na členstvo v spoločenstve. Za pomoc považujeme okrem financovania aj poradenstvo, pomoc pri preberaní európskej legislatívy, formovanie úradníkov a podobne.

Z finančného hľadiska sú pre vstupujúce krajiny najdôležitejšie programy ISPA- štrukturálny nástroj predvstupovej pomoci s 1.1 miliardy do roku 2003 pre kandidátov z bývalého východného bloku. Nasleduje SAPARD- poľnohospodársky nástroj predvstupovej pomoci s rozpočtom 560 miliónov eur do roku 2003 pre desať stredo a východoeurópskych krajín. Ich vznik je výsledkom dohody európskych lídrov na berlínskom summite v 1999 a programy vstúpili do platnosti v 2000.

Okrem SAPARDU a ISPA vytvorila Európska komisia samostatný rámec predvstupovej pomoci s názvom AIP, ktorý má racionalizovať a zlepšiť koordináciu medzi rôznymi druhmi predvstupovej pomoci.

Pre stredoeurópskych a východoeurópskych kandidátov bol najdôležitejší program PHARE, ktorý sa sústredil na pomoc pri preberaní *acquis communautaire* a zároveň spolufinancoval projekty vo výške 30 až 70 percent. PHARE sa podrobne zameriava na konkretizáciu preberania legislatívy, zlepšovanie správy rozpočtu, pomoc pri

decentralizácii. Všetky priority sa uskutočňujú prostredníctvom konkrétnych projektov, ako napríklad informatizácia štátnej správy (http://www.europskaunia.sk/predvstupova_pomoc).

1.6. Štrukturálna (regionálna) politika

EÚ prikladá veľký význam otázke regionálnych rozvojových rozdielov, pretože sa pri priveľkých rozdieloch obáva rozdelenia spoločenstva na centrálnu a okrajovú Európu, prípadne na Európu rôznych rýchlostí, teda proces, ktorý by dlhodobo ohrozil súdržnosť spoločenstva.

Úlohou optimálnej rozvojovej regionálnej politiky je usmerňovať verejné investície do tých regiónov, v ktorých sa očakávajú najvyššie výnosy. O ktoré osobitne ide, je v praxi vzhľadom na nedostatočné informácie o regionálnych produkčných funkciách ťažké určiť. EÚ má záujem zabezpečiť aspoň minimálnu sociálnu a ekonomickú súdržnosť medzi regiónmi a tým zabrániť nožnej dezintegrácii EÚ. (Maier, a iní, 1998)

Regionálna politika je založená na finančnej solidarite medzi regiónmi. Umožňuje použitie viac ako 35 percent rozpočtu EÚ, ktorý prichádza najmä z bohatších členských štátov, v znevýhodnených regiónoch. Tento prístup nepomáha len štátom, ktoré sú prijímateľmi pomoci, ale tiež tým, ktoré sú hlavnými prispievateľmi do rozpočtu spoločenstva (napr. tým, že ich podniky profitujú z veľkých investičných projektov v slabších regiónoch) (<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1195>).

Najnovšie štatistické zverejnenia potvrdzujú na Slovensku naďalej pretrvávajúci fenomén bohatého, resp. bohatšieho Západu a chudobného Východu. V rámci západného Slovenska sa často spomína aj „zlatý“ trojuholník Bratislava – Nitra – Trnava. To zodpovedá aj podobe aktuálneho celoeurópskeho rozvojového konceptu nazvaného "Red Octopus" (Červená chobotnica) (http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/zoznam_liniek/regionalna-politika-v-sr).

Konvergenčné ciele sa orientujú na menej rozvinuté regióny. Keďže Bratislavský kraj je najrozvinutejší, nedostáva sa mu od štátu takej podpory ako v ostatných regiónoch. Týmto spôsobom sa vyrovnávajú rozdiely medzi bohatými a chudobnými oblasťami.

1.7. Štrukturálne fondy

Takmer každá literatúra uvádza, že štrukturálne fondy slúžia na vyrovnanie ekonomickej a sociálnej úrovne, rozdielov medzi chudobnými a bohatšími regiónmi a na podporu nerozvinutých oblastí. Avšak nájdú sa drobné rozdiely aj medzi definíciami či deleniami, ktoré nachádzame v rôznych knihách.

Významný podiel na rozpočte EÚ, približne jeho tretina, je venovaná na vyrovnanie sociálnej a ekonomickej úrovne členských štátov. Ich zdroje sú určené vzhľadom na hierarchiu prioritných cieľov na akcie, ktoré pomáhajú znížiť rozdiely medzi zaostalejšími a rozvinutejšími regiónmi a podporovať rovnosť profesionálnych príležitostí rôznych sociálnych skupín. Výdavky sa realizujú prostredníctvom ŠF. Osobitným fondom v rámci regionálnej politiky EÚ je Kohézny fond (Lipková, 2004).

Podľa BIELIKA, P. sú štrukturálne fondy nástrojmi hospodárskej a sociálnej súdržnosti EÚ s cieľom znížiť rozdiely v stupni rozvoja regiónov a podporiť hospodársky rast menej rozvinutých oblastí (Bielik, 1999).

Hoci je EÚ bohatá rozloženie tohto bohatstva nie je rovnomerné. Veľké ekonomické a sociálne rozdiely existujú nielen medzi štátmi, ale aj v samotných krajinách. Príčiny pretrvávajúcej chudoby sa rôznia, niekde ide o upadajúce priemyselné oblasti s vysokou nezamestnanosťou, inde o bývalé nerentabilné poľnohospodárske regióny s nízkym zaľudnením. Účinnnejšie ako na nadnárodnej úrovni sa tieto rozdiely dajú odstraňovať spoločným úsilím v rámci celej únie, ktorá si ctí princípy solidarity bohatších s chudobnejšími (Hajšel, 2003).

Barnier, M. uvádza, že regionálna politika je tiež politikou pre ľudí. Pomáha ľuďom nájsť si prácu a zlepšiť život vo svojich krajinách, v regiónoch, mestách a dedinách. ERP umožňuje použitie viac ako 35% rozpočtu EÚ, ktorý prichádza najmä z bohatších členských štátov, v znevýhodnených regiónoch. Tento prístup nepomáha len štátom, ktoré sú prijímateľmi pomoci, ale tiež tým, ktoré sú hlavnými prispievateľmi do rozpočtu spoločenstva, pretože ich podniky v dôsledku toho profitujú z veľkých investičných príležitostí a z ekonomického a technologického transferu know-how najmä v tých regiónoch, kde rôzne typy ekonomických aktivít ešte v skutočnosti nenaštartovali.

Regionálna politika umožňuje všetkým regiónom, aby prispeli k vyššej konkurencieschopnosti EÚ (Barnier, 2002).

Belajová, A.- Fáziková, M. zase uvádzajú, že pri realizácii regionálnej politiky je potrebné rešpektovať určité princípy:

- Princíp programovania- zdôrazňuje potrebu integrovaného, viacodborového a viacročného prístupu k pomoci problémovým regiónom.
- Princíp partnerstva- je založený na potrebe úzkej spolupráce príslušných orgánov štátnej správy, miestnej a regionálnej samosprávy a ďalších organizácií pri príprave a realizácii programových dokumentov
- Princíp koncentrácie- sústreďovanie finančných prostriedkov do tých oblastí, kde sa očakáva najväčšie zhodnotenie vložených prostriedkov
- Princíp doplnkovosti- usmerňuje vynakladanie prostriedkov na podporu rozvojových programov so problémových regiónov s tým, že prostriedky z rozpočtu EÚ majú dopĺňať výdaje krajiny na rozvojové potreby
- Princíp subsidiarity- všetky opatrenia a právomoci súvisiace s regionálnou politikou sú prenesené a vykonávané na najnižšom stupni správy
- Princíp monitorovania- sledovanie objektívnej potreby vynakladania prostriedkov plynúcich na podporu regionálneho rozvoja a dosahovaných efektov z využitia (Belajová, a iní, 2002).

Fondom sa rozumie zdroj krytia majetku. V SR poznáme dva druhy fondov, a to kapitálové fondy a fondy sociálne.

Kapitálové fondy sa vytvárajú zo zdrojov mimo podniku, napríklad darom hmotného investičného majetku, nehmotného investičného majetku, dotáciami do vlastného imania, atď.

Sociálny fond je určený na sociálne účely pre zamestnancov. Predstavujú cudzí zdroj krytia, je záväzkom voči zamestnancom (Šlosár, a iní, 2002).

1.8. Agropotravinársky sektor

Do pôdohospodárskeho rezortu sú v súčasnosti začlenené vlastne tri relatívne samostatné odvetvia národného hospodárstva:

- Poľnohospodárstvo

- Potravinársky priemysel
- Lesné hospodárstvo

Poľnohospodárstvo a potravinársky priemysel tvoria v zúženom slova zmysle agropotravinársky komplex.

Ústredným orgánom štátnej správy pôdohospodárskeho rezortu je Ministerstvo pôdohospodárstva SR (MP SR). Jeho postavenie a pôsobnosť je upravená zákonom, štatútom a ďalšími všeobecne- záväznými právnymi predpismi. MP SR je ústredným orgánom štátnej správy pre pôdohospodárstvo, potravinárstvo, lesné hospodárstvo, poľovníctvo, veterinárnu a rastlinolekársku starostlivosť. Do jeho pôsobnosti patria aj orgány štátnej správy v oblasti pozemkových úprav a ochrany PPF a tiež orgány štátnej správy na úseku lesného hospodárstva, poľovníctva a rybárstva (Zoborský, 2006).

2. Cieľ práce

Cieľom mojej bakalárskej práce je analýza finančných nástrojov regionálnej, agropotravinárskej a štrukturálnej politiky a ich využitie k 31.12.2009.

Predovšetkým podpora agropotravinárskeho sektora je dôležitým ukazovateľom ekonomického a sociálneho vidieckeho rozvoja. Hlavne ide o realizáciu projektov s environmentálnym aspektom, pokiaľ samozrejme žiadatelia dodržia predpísané kritériá a požiadavky, ktorých splnenie je predpokladom úspechu.

Vlastnú prácu som rozdelila do siedmych podkapitol, kde prvá sa zmieňuje o rozpočte EÚ, v druhej až piatej podkapitole si stručne objasníme predvstupovú pomoc, kohézny fond, štrukturálne fondy, NSRR a operačné programy. Keďže moja téma záverečnej práce je: štrukturálne fondy a agropotravinársky sektor, budem sa podrobnejšie v šiestej a siedmej podkapitole zaoberať fondmi, ktoré súvisia s agrokomplexom.

Analytická časť je venovaná hlavne operačným programom rozvoj vidieka a operačnému programu pre rybné hospodárstvo. V analýze je rozpracovaný hlavne objem finančných prostriedkov čerpaných z EAGGF, FIFG a SOP v jednotlivých krajoch SR s cieľom zistiť, ktoré kraje boli najúspešnejšie. Jednotliví žiadatelia boli rozdelení podľa ich formy podnikania a zisťovala som, ktoré formy dostali najviac NFP.

3. Metodika práce a metody skúmania

Pri písaní tejto bakalárskej práci som postupovala takto:

1. Štúdium odbornej literatúry - Najprv som si preštudovala dostupnú literatúru, domácich aj zahraničných autorov, ktorá sa týkala danej problematiky a spracovala prehľad o danej problematike.
2. Charakteristika predmetu skúmania - Predmetom skúmania boli štrukturálne fondy, čerpanie finančných prostriedkov z týchto fondov ako aj zhodnotenie čerpania v rámci SOP PRV a OP RH v rámci krajov SR a v závislosti ich formy podnikania.
3. Spôsob získavania údajov a ich zdroje - Informácie som čerpala z dostupných knižných a internetových zdrojov, ktoré sa venujú danej problematike
4. Veľmi podstatným zdrojom, ktorý mi objasnil situáciu štrukturálnych fondov bola Pôdohospodárska platobná agentúra, sekcia projektových podpôr.
5. Použité metódy vyhodnotenia - V práci som využívala predovšetkým analýzu, pričom som analyzovala objem finančných prostriedkov čerpaných z fondov v rámci krajov a v rámci foriem podnikania.
6. Ďalšiu metódu, ktorú som používala bola komparácia. Využívala som ju, aby som porovnala žiadosti v rámci jednotlivých opatrení.
7. Z časového hľadiska sú vo vlastnej práci údaje z roku 2009.

4. Výsledky práce (vlastná práca)

4.1. Rozpočet EÚ

Sústavu verejných rozpočtov všeobecne chápeme ako sústavu rozpočtov, ktorú tvoria:

- 1) Nadnárodný rozpočet
- 2) Národný rozpočet
- 3) Rozpočty nižších vládnych úrovní

EÚ je financovaná, t.j. príjmy sú tvorené, predovšetkým:

- Poľnohospodárskymi poplatkami a dávkami vyberanými za cukor a izoglukózu (tradičné vlastné zdroje);
- Clami vyplývajúcimi zo zavedenia spoločnej colnej tarify na obchodovanie s nečlenskými krajinami;
- Príjmami z DPH
- Príjmami z HNP
- Ostatnými zdrojmi príjmov zamestnancov.

Výdavky sú podrobne rozčlenené na 6 hlavných kategórií a na rezervy, z ktorých sa vlastne rozpočet EÚ skladá:

- Poľnohospodárstvo a rybolov- tieto finančné prostriedky sú určené na zvýšenie poľnohospodárskej konkurencieschopnosti s cieľom prispôbiť sa svetovým cenám poľnohospodárskych produktov a dosiahnuť väčší súlad ponuky a dopytu.
- Hospodárska a sociálna kohézna politika (politika súdržnosti)-pretože ekonomická a sociálna súdržnosť EÚ sa stala hlavným cieľom pri budovaní Európy, takáto finančná pomoc smeruje na prekonanie nerovnosti medzi regiónmi a na riešenie problému nezamestnanosti. Tieto ciele sa realizujú pomocou štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.
- Vnútoraná politika
- Vonkajšia politika odbornú pomoc pri ekonomickom zotavovaní sa.
- Príprava na rozširovanie EÚ
- Administratíva
- Rezervy, ktoré sa delia na núdzové a garančné (Balko, 2004).

4.2. Štrukturálne fondy

Štrukturálne fondy sú nástroje štrukturálnej politiky, ktoré Európska únia využíva na dosiahnutie svojich prioritných cieľov. Ide o rozvoj zaostávajúcich regiónov postihnutých reštrukturalizáciou priemyslu, o podporu hospodárskej a spoločenskej premeny oblastí s vážnymi štrukturálnymi ťažkosťami, o rozvoj ľudských zdrojov a dopravnej infraštruktúry, ako aj o zlepšovanie životného prostredia (<http://www3.ekf.tuke.sk/re/Regionalna%20politika%20EU/strukturpolitika.pdf>).

Napriek tomu, že všetky štrukturálne fondy pôsobia spoločne, každý má svoje špecifické tematické oblasti (<http://www.euractiv.sk/strukturálne-fondy&minisection=on>).

Väčšia časť obyvateľov žije už v mestách, ale rozlohou vidiecke územie nad mestským osídlením dominuje. Európske hospodárske spoločenstvo vytvorilo už v prvých rokoch existencie sektorový podporný nástroj - Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EPUZF/EAGGF). Ten je do skončenia obdobia 2000-2006 (teda do 2008) vnímaný ako súčasť štrukturálnych fondov (s ERDF, ESF a FIFG). V novom období sa eurofondy pre poľnohospodárstvo- a rybolov vyňali a stali sa nástrojmi vlastných politík - Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP/CAP) a Spoločnej politiky rybolovu (SPR/CFP).

V týchto dvoch politikách figurujú aktuálne tri samostatné fondy - Európsky poľnohospodársky záručný fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka a Európsky fond pre rybné hospodárstvo (<http://www.euractiv.sk/?id=polnohospodarstvo-rozvoj-vidieka>).

4.2.1. Európsky fond regionálneho rozvoja

Bol zriadený na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1783/1999 z 12. júla 1999 o Európskom fonde pre regionálny rozvoj.

Jeho zdroje sú určené na pomoc pri znižovaní rozdielov medzi úrovňami obyvateľov rôznych regiónov a miery zaostávania najmenej podporovaných regiónov. Pomáha vyrovnávať hlavné regionálne rozdiely v Spoločenstve. Rozvíja prispôsobovanie regiónov a vidieckych oblastí, ktorých rozvoj zaostáva a tiež v oblastiach, kde dochádza k hospodárskej a sociálnej konverzii regiónov (Nováčková, 2004).

4.2.2. Európsky sociálny fond

Európsky sociálny fond je hlavným finančným nástrojom Európskej únie na investície do ľudí. Podporuje zamestnanosť a pomáha ľuďom rozširovať vzdelanie a kvalifikáciu. Tým sa zlepšujú ich pracovné príležitosti.

ESF podporuje a dopĺňa činnosti členských štátov zamerané na rast a tvorbu pracovných miest a rozvoj ľudských zdrojov.

Európsky sociálny fond bol zriadený v roku 1957 Rímskou zmluvou o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Je najstarší zo všetkých štrukturálnych fondov. Investuje už viac ako 50 rokov finančné prostriedky do programov.

Slovenská republika začala čerpať finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu v roku 2004 (<http://www.esf.gov.sk/new/index.php?SMC=1&id=26>).

4.2.3. Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EAGGF)

Vznikol v roku 1964 na podporu a refinancovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ktorá dlhodobo spotrebúva najviac spoločných zdrojov Európskej únie. V rámci tohto fondu bola zriadená sekcia (tzv. orientácia), ktorá prispieva k riešeniu štrukturálnych problémov v poľnohospodárstve, čo konkrétne znamená podporu príjmov z farmárčenia a zachovania farmárskych komunít v horách a menej priaznivých oblastiach, podporu mladých farmárov, zlepšenie štrukturálnej výkonnosti držby pôdy, konverziu, diverzifikáciu, reorientáciu a podporu kvality poľnohospodárskej produkcie. Ďalej je pomoc zameraná na rozvoj vidieckej infraštruktúry, na podporu investícií určených pre oblasť cestovného ruchu. Z tohto fondu sú financované aj rozmanité aktivity v oblasti ochrany životného prostredia a vidieckej krajiny (<http://www3.ekf.tuke.sk/re/Regionalna%20politika%20EU/strukturpolitika.pdf>).

Spoločnú poľnohospodársku politiku financuje Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EAGGF). Fond má dve sekcie:

- **záručnú sekciu**, ktorá financuje intervencie na trhu s poľnohospodárskymi produktmi (nie je štrukturálnym fondom),
- **usmerňovaciu sekciu**, ktorá je zdrojom pre kofinancovanie projektov štrukturálnych zmien v poľnohospodárstve (http://odl.celodin.org/cd/sk/html/eaggf_tartalom3.htm)

4.2.4. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka slúži na podporu európskej politiky v oblasti rozvoja vidieka. Preto sa z fondu financujú programy rozvoja vidieka v členských štátoch a regiónoch Únie. Programy sú vytvárané v spolupráci s Európskou komisiou a členskými štátmi, pričom sa v nich zohľadňujú strategické usmernenia pre politiku rozvoja vidieka, ktorú prijala Rada, a priority ustanovené v národných strategických plánoch.

Počas programového obdobia 2007 - 2013 sa fond sústreďí na tri hlavné ciele:

- zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesníctva;
- zlepšenie životného prostredia a správy vidieka;
- zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach (http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/european_agricultural_fund_for_rural_development_sk.htm)

4.2.5. Európsky fond pre rybné hospodárstvo / Finančný nástroj na riadenie rybolovu

Pomáha adaptovať a modernizovať rybolovný priemysel. Vznikol na základe Nariadenia Rady Európskych spoločenstiev č. 1263/1999 z 21. júna 1999 o finančnom nástroji pre zabezpečenie rybného hospodárstva.

Jeho úlohou je:

- a) Prispievať k dosiahnutiu udržateľnej rovnováhy medzi zdrojmi rybného hospodárstva a ich využívaním;
- b) Posilňovať konkurencieschopnosť štruktúr a rozvoj hospodársky životaschopných podnikov v rámci sektora;
- c) Zlepšovať zásobovanie trhu a zvyšovať pridanú hodnotu výrobkov rybného a vodného hospodárstva;
- d) Prispievať k revitalizácii oblastí, ktoré sú závislé od rybného a vodného hospodárstva (Balko, 2004).

FIFG je zameraný na štrukturálnu reformu rybolovného sektora a využíva sa vo všetkých pobrežných oblastiach.

(<http://www.isternet.com/FIFG.glossary.0.html?isterGlossaryL=1y&isterGlossaryID=98&>)

[backPID=uwz38vXtswneeXuwz772XvqilirXctd011Xu31w88Xwb70hrXu1ki91Xr1es8fXh0anhuXnxt](#)).

4.3. NSRR

Súčasným programovým obdobím 2007 - 2013 je pre Slovenskú republiku prvým programovým obdobím, v ktorom bude mať možnosť využívať zdroje z fondov EÚ v priebehu celého jeho trvania, a to na základe dokumentu Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 - 2013 (NSRR). Tento strategický dokument bol vypracovaný v súlade s novými nariadeniami Európskej únie (EÚ) k štrukturálnym fondom a Kohéznemu fondu a následne bol schválený vládou SR dňa 6. decembra 2006 a Európskou komisiou dňa 17. augusta 2007.

4.4. Hlavné ciele

Kohézna politika EÚ sa v programovom období 2007 - 2013 zameriava na tri hlavné ciele:

4.4.1. Cieľ 1 (Konvergencia)

Pod tento cieľ spadajú regióny, v ktorých výška HDP nedosahuje ani 75% priemeru HDP EÚ. Cieľ Konvergencia má podporiť priaznivé podmienky pre rast a tiež faktory, ktoré napomôžu skutočnej konvergencii - teda približovaniu sa najmenej rozvinutých členských krajín a regiónov. V tomto ciele sa ocitnú regióny zo 17 krajín EÚ-27. Dokopy je to 84 regiónov (154 mil. obyvateľov), kde HDP na obyvateľa nedosahuje 75 % priemeru Spoločenstva.

Patriť sem bude ešte ďalších 16 regiónov so 16,4 miliónmi obyvateľov, ktorých výška HDP je iba mierne nad limitom stanoveným na základe štatistických údajov rozšírenej EÚ a ktoré sa postupne začlenia do cieľa 2.

Pre prvý cieľ je vyčlenená suma 251,1 miliardy eur (81,5% z celkovej sumy). Delí sa nasledovne:

- 189,6 mld. eur na regióny cieľa Konvergencia (z toho 12,5 mld. eur určených regiónom "postupného začlenia /phasing-out")
- 61,6 miliardy dostane Kohézny fond, ktorý môže využívať 15 členských štátov.

4.4.2. Cieľ 2 (Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť)

Regióny s HDP nad 75% HDP EÚ-25 spadajú pod druhý cieľ "Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť". Ten sa zameriava na posilnenie konkurencieschopnosti regiónov a ich zatriaktivnenie. Tiež na podporu zamestnanosti, a to dvoma spôsobmi:

1. Prostredníctvom rozvojových programov
2. Podporou vytvárania nových a kvalitnejších pracovných miest prispôbením pracovnej sily a investíciami do ľudských zdrojov.

Rozpočet cieľa je 49,1 miliárd eur, z ktorých 10,4 miliardy patrí začleňujúcim sa regiónom. Celkovo ide asi o 16% celkovej výšky príspevkov na všetky ciele novej kohéznej politiky. Regióny druhého cieľa sa nachádzajú až v 19 členských krajinách.

4.4.3. Cieľ 3 (Európska územná spolupráca)

Cieľ Európska územná spolupráca posilní cezhraničnú, medziregionálnu spoluprácu a výmena skúseností. V pohraničných oblastiach žije 181,7 milióna obyvateľov (37,5 % obyvateľov EÚ), ale v rámci ďalších spôsobov spolupráce - transnacionálnej a interregionálnej boli všetky regióny a všetci občania EÚ zahrnutí do niektorej z 13 oblastí medzinárodnej spolupráce v rokoch 2000-2006.

Na tretí cieľ je vyčlenených 7,75 mld. eur (2,5% objemu rozpočtu). Táto suma sa delí na:

- cezhraničnú spoluprácu - 5,57 miliardy eur;
- medzinárodnú spoluprácu - 1,58 miliardy eur;
- medziregionálnu spoluprácu - 392 miliónov eur.
- Územie Slovenska a ciele podpory (http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/zoznam_liniek/programove-obdobie-2007---2013)

4.5. Operačné programy

Základným programovým dokumentom pre Programové obdobie 2007 - 2013 na území SR je NSRR, ktorý definuje 11 operačných programov financovaných prostredníctvom štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.

Regionálna politika EÚ je ďalej realizovaná aj prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a rozvojového fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo - na území SR je realizovaný prostredníctvom 2 ďalších operačných programov. Konkrétne sa jedná o Program rozvoja vidieka a Operačný program rybné hospodárstvo.

Operačné programy implementované prostredníctvom Národného strategického referenčného rámca 2007 - 2013 na území SR sú nasledovné:

- Regionálny operačný program
- Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
- Operačný program Zamestnanosť a sociálna
- Operačný program Výskum a vývoj
- Operačný program Vzdelávanie
- Operačný program Životné prostredie
- Operačný program Bratislavský kraj
- Operačný program Zdravotníctvo
- Operačný program Doprava
- Operačný program Informatizácia spoločnosti
- Operačný program Technická asistencia

Operačné programy implementované mimo Národného strategického referenčného rámca 2007 - 2013 sú na území SR nasledovné dva:

- Program rozvoja vidieka
- Operačný program rybné hospodárstvo

Sú financované prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho záručného a rozvojového fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (<http://eurofondy.webnode.sk/operacne-programy/>).

4.6. Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 - 2013

Predstavuje ucelený dokument zaoberajúci sa celým spektrom činností súvisiacich s poľnohospodárstvom, lesným hospodárstvom, živočíšnou výrobou, cestovným ruchom a agroturistickými aktivitami. Je financovaný prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho záručného a rozvojového fondu.

PRV SR odráža smerovanie stratégie určenej v Národnom strategickom pláne rozvoja vidieka SR (NSPRV), ktorý prispieva k naplneniu Lisabonskej stratégie v oblastiach zameraných na znalosti a inovácie, vnútorný trh a podnikateľské prostredie, rast a zamestnanosť, trvalo udržateľný rozvoj. Göteborgské ciele trvalo udržateľného rozvoja EÚ, dopĺňajúce Lisabonskú stratégiu sú zohľadnené ako v NSPRV tak aj v PRV (<http://m.eurofondy.webnode.sk/program-rozvoja-vidieka/>)

4.6.1. opatrenie 1.1 modernizácia fariem

V nasledujúcej analýze sa budem venovať PRV SR 2007-2013, a to opatreniu 1.1 Modernizácia fariem, ktoré je súčasťou rozvojovej osi I (Zvýšenie konkurencieschopnosti sektora poľnohospodárstva a lesného hospodárstva)

CIEĽ

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych subjektov lepším využívaním výrobných faktorov a uplatňovaním nových technológií a inovácií. Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- ✓ znižovania výrobných nákladov a zlepšovania pracovných podmienok poľnohospodárskych podnikoch;
- ✓ zvyšovania počtu fariem s modernými budovami, novými technológiami a technickými zariadeniami s úspornou spotrebou energie;
- ✓ zavádzania a rozširovania informačných a komunikačných technológií výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov poľnohospodárskej výroby vrátane skladovacích priestorov;
- ✓ zlepšovania kvality výroby a obmedzovania strát.

ROZSAH ČINNOSTI

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť podniku a sú v súlade s cieľmi opatrenia a s príslušnými právnymi predpismi EÚ a zosúladené s požiadavkami životného prostredia. Napr.:

- A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov*
- B. Obstaranie a modernizácia technického a technologického vybavenia*
- C. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín*

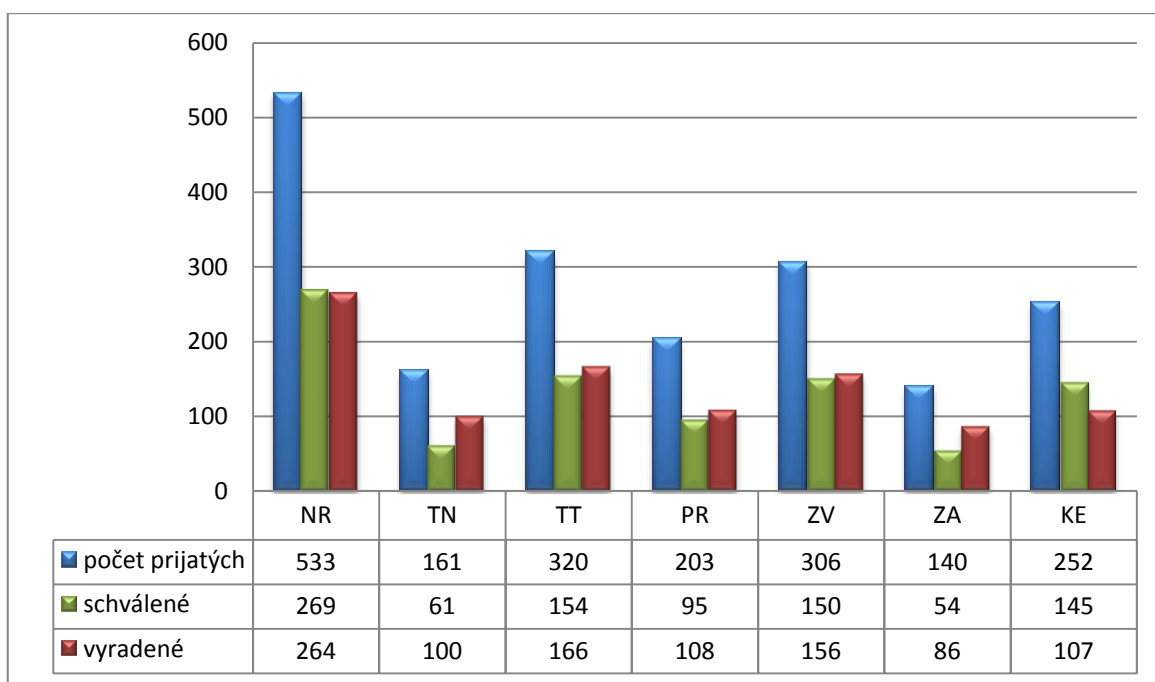
Údaje v tomto opatrení budem analyzovať k 31.12. 2009, pričom informácie som získala z pôdohospodárskej platobnej agentúry, sekcia projektových podpôr.

Pri spracovaní som si všetky prijaté žiadosti rozdelila na schválené žiadosti a vyradené žiadosti v rámci krajov.

Z celkového počtu žiadateľov 1915 je najväčší počet z Nitrianskeho a Trnavského kraja. Najviac kladne vybavených žiadostí bolo taktiež v Nitrianskom kraji. Čo sa týka pomeru prijatých a schválených žiadostí, tak najlepšie bolo na tom východné Slovensko, konkrétne Košický kraj. Jedným z dôvodov môže byť zaostalosť východných regiónov. Kladne vybavených žiadostí v rámci opatrenia 1.1 bolo 928 a vyradených 987 (graf 1)

Finančné príspevky v rámci OP 1.1 zaisťuje SOP. Najviac finančných prostriedkov získal Nitriansky kraj a to v hodnote 45 017 670 eur čo tvorilo 27% a najmenej Žilinský kraj v sume 7 413 680 eur (graf 2)

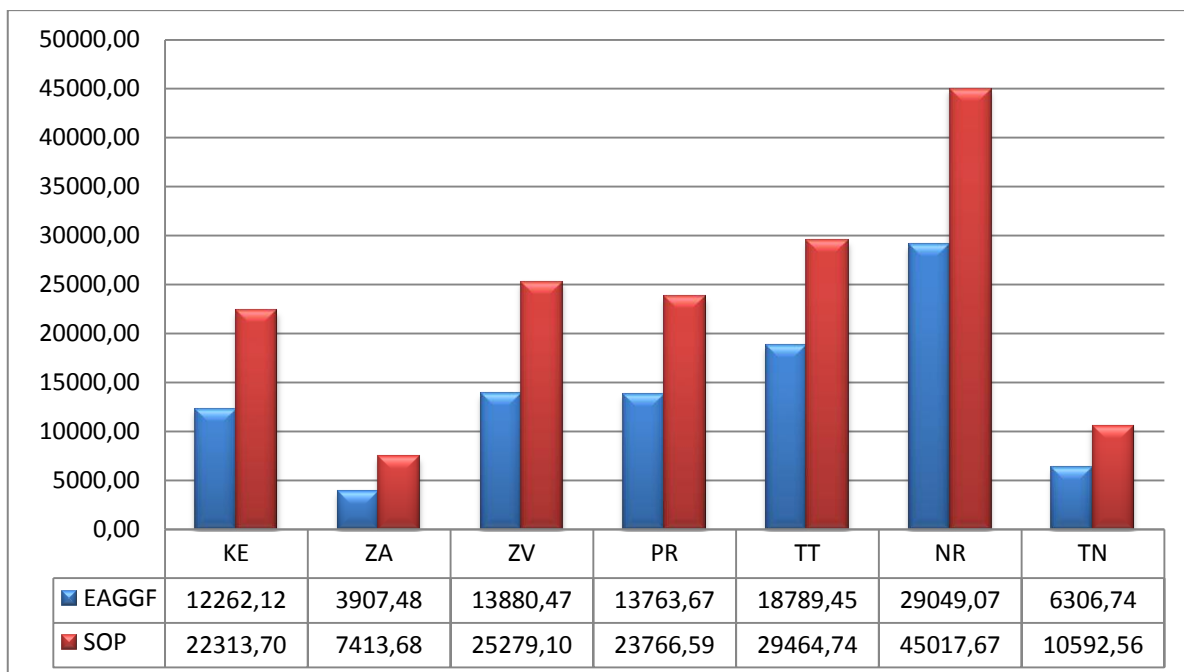
EAGGF tvorí 35% zo SOP.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 1

Prijaté žiadosti v rámci krajov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 2
Schválené príspevky zo SOP

Intenzita pomoci

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených výdavkov

1. v prípade oblastí cieľa Konvergencia:

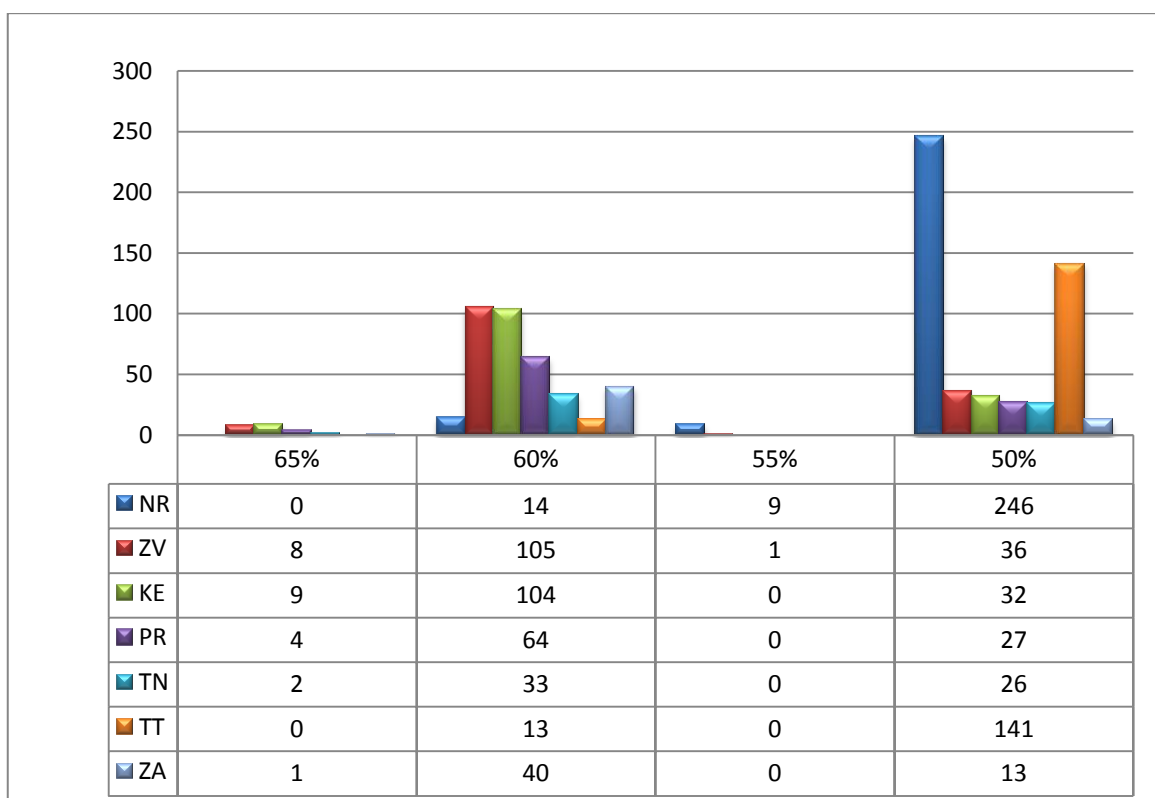
- 60 % (45 % EÚ a 15 % SR) pre mladých poľnohospodárov v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 40 % predstavujú vlastné zdroje;
- 50 % (37,5 % EÚ a 12,5 % SR) pre ostatných v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **50 %** (37,5 % EÚ a 12,5 % SR) pre mladých farmárov v iných oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **40 %** (30 % EÚ a 10 % SR) pre ostatných, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

2. v prípade Ostatných oblastí:

- 60 % (30 % EÚ a 30 % SR) pre mladých poľnohospodárov v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 40 % predstavujú vlastné zdroje;

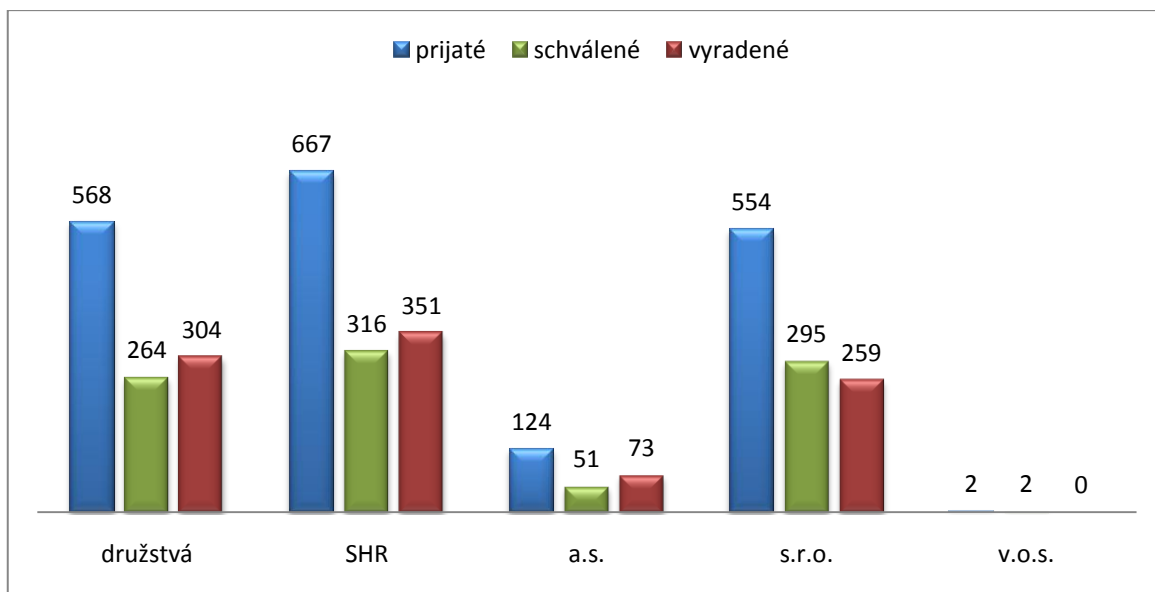
- 50 % (25 % EÚ a 25 % SR) pre ostatných v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- 50 % (25 % EÚ a 25 % SR) pre mladých farmárov v ostatných oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- 40 % (20 % EÚ a 20 % SR) pre ostatných, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

Z grafu 3 jasne vidíme, že najviac využitá bola pomoc 50% z oprávnených výdavkov, kde najviac schválených žiadostí bolo v rámci Nitrianskeho kraja. Keďže Nitriansky kraj vo väčšine oblastiach neradíme pod znevýhodnenú oblasť, môžeme usudzovať, že väčšina žiadateľov boli mladí farmári. 60% oprávnených výdavkov bolo schválených najmä vo Zvolenskom, Košickom a Prešovskom kraji, čiže mladí farmári v znevýhodnenej oblasti.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 3
Intenzita pomoci v rámci krajov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 4
Prijaté žiadosti v rámci foriem podnikania

Okrem krajov som brala do úvahy aj formy podnikania. Zistila som že najväčší počet kladne vybavených žiadostí mali SHR. Zo 667 prijatých žiadostí sa kladne vybavilo 316, čo tvorí 47%, avšak čo sa percentuálneho hodnotenia týka, tak 100 percentnú úspešnosť mali v.o.s, kde z 2 prijatých žiadostí boli schválené 2. Dobré percentuálne hodnotenie môžeme vidieť aj u s.r.o. Kladne vybavené žiadosti tvorili 53% z celkového počtu prijatých žiadostí (554).

Najviac vyradených žiadostí môžeme vidieť u samostatne hospodáriacich roľníkov a to 351. Percentuálne sú však horšie na tom akciové spoločnosti, ktoré mali až 59% záporne vybavených žiadostí.

Tabuľka 1
Dôvody vyradenia

nekompletnosť žiadosti	32
nesplnenie kritérií ekonomickej životaschopnosti	1
nesplnenie špecifických kritérií spôsobilosti	1
nevhodnosť žiadateľa	5
odmietnutie podpísania Zmluvy o poskytnutí NFP	1
odstúpenie PPA	1
odstúpenie PPA od zmluvy	30
odstúpenie žiadateľa od žiadosti o NFP na vlastnú žiadosť	7
späťvzatie žiadosti o poskytnutie NFP	8
vyradenie z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov	895
žadateľ neakceptoval návrh predloženej zmluvy a lehotu na jej podpísanie	1
žadateľ neakceptoval návrh predloženej zmluvy č. 1280	1
žadateľ nerealizoval obstarávanie služieb, dodávok a prác v súlade s bodom 3.4 Príručky pre žiadateľa	1
žiadosť nespĺňa kritérium oprávnenosti nákladov	1
žiadosť nespĺňa špecifické kritérium spôsobilosti (príjmy z poľn. prvovýroby musia byť vo výške min. 30 % z celkových príjmov vykázaných v príslušnom roku)	1
žiadosť nespĺňa všeobecné a špecifické kritériá spôsobilosti	1

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

V rámci opatrenia 1.1 som brala do úvahy aj dôvody vyradenia. Najčastejším dôvodom bolo nedostatok finančných prostriedkov, z tohto dôvodu bolo vyradených až 895 žiadostí, čo tvorilo až 90% z celkového počtu vyradených žiadostí (987), odstúpenie PPA od zmluvy bolo dôvodom pre 30 žiadostí (3%) a nekompletnosť žiadosti bola dôvodom vyradenia pre 32 žiadateľov (3%).

4.6.2. Opatrenie 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov

CIEĽ

Zlepšiť primárne spracovanie a predajnosť produktov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva podporou zlepšenia efektivity, spracovania obnoviteľných zdrojov energie, podporou nových technológií a využitia nových trhov. Tento cieľ sa bude napĺňať predovšetkým prostredníctvom:

- ✓ zavádzania výroby nových produktov; novej techniky/technológií;
- ✓ zlepšovania kvality výrobkov, ich marketingu a odbytu na nových trhoch;
- ✓ zavádzania a rozširovania informačných a komunikačných technológií;
- ✓ spracovania obnoviteľných zdrojov energie.

ROZSAH ČINNOSTI

Oprávnené sú investície súvisiace s nasledovnými sektormi:

- ✓ mäso a mäsové výrobky;
- ✓ mlieko a mliečne výrobky;
- ✓ hydina a vajcia;
- ✓ prírodný med;
- ✓ obilniny a produkty mlynského priemyslu, strukoviny a olejiny;
- ✓ ovocie a zelenina;
- ✓ zemiaky, sadivá a osivá;
- ✓ liečivé rastliny a koreniny;
- ✓ hrozno a víno;
- ✓ lesné hospodárstvo;
- ✓ obnoviteľné zdroje energie.

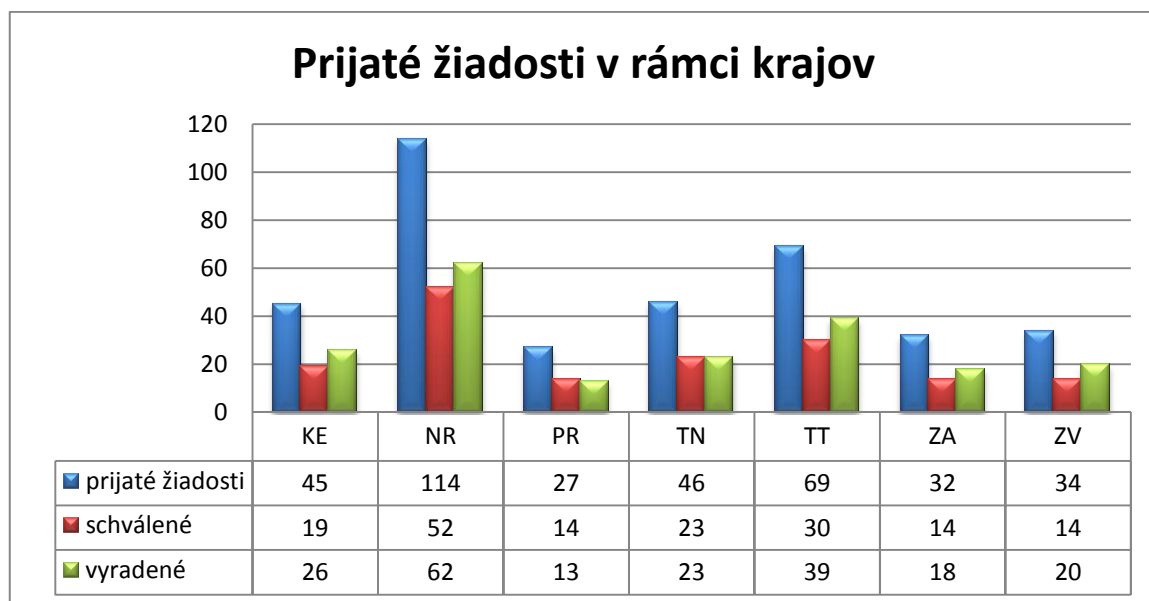
V opatrení 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov som si žiadosti rozdelila podľa tých istých kritérií ako v opatrení 1.1.

Z grafu 5, môžeme vidieť, že najviac prijatých žiadostí bolo v rámci Nitrianskeho kraja a to 114. Ak by sme si porovnali opatrenie 1.1 a 1.2 zistili by sme, že v rámci modernizácie fariem mal Nitriansky kraj tiež najväčší počet prijatých žiadostí, ale najväčšiu úspešnosť mal Košický kraj. V opatrení 1.2 ho z počtom vyradených žiadostí 58% radíme hneď za Zvolenský kraj, ktorý má 59% záporne vybavených žiadostí.

Opakom je Prešovský kraj, ktorý má v tomto prípade percentuálne najvyšší počet kladne vybavených žiadostí a to 51%.

Spolu prijatých žiadostí v rámci opatrenia 1.2 bolo 367 z toho kladne vybavená bola ani nie polovica, čiže iba 166 a vyradených bolo 201 žiadateľov.

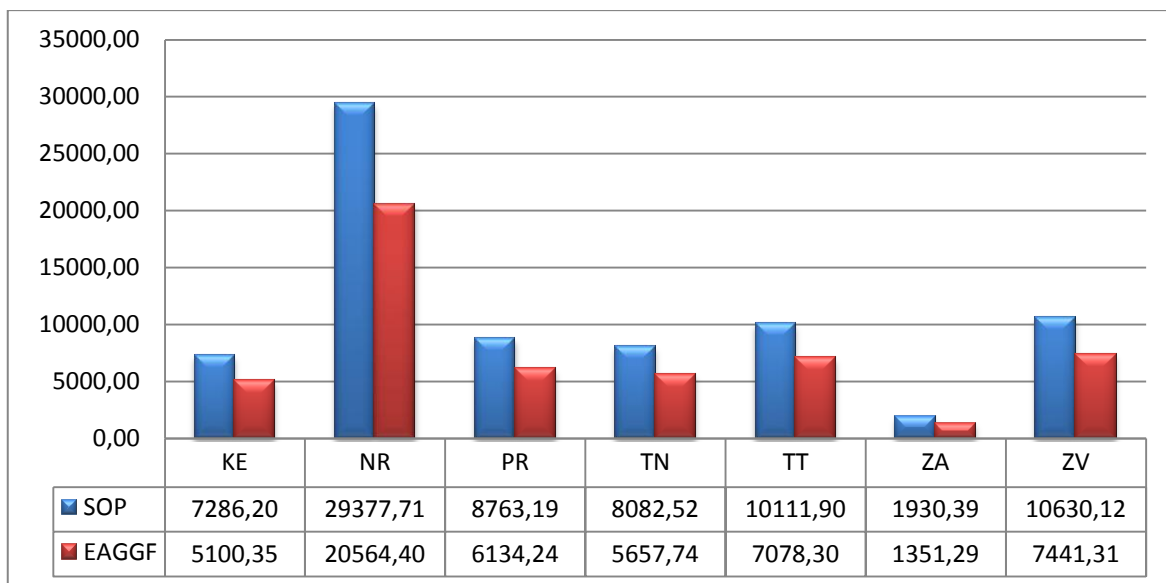
Čo sa týka schválených príspevkov v rámci fondov tak najviac financií bolo poskytnutých Nitrianskemu kraju. Zo SOP v sume 29 377 710 eur. V opatrení 1.1 bolo zo SOP do Nitrianskeho kraja poskytnutých takmer dvakrát toľko finančných príspevkov. Žilinský kraj získal zo SOP ani nie 2 milióny eur.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

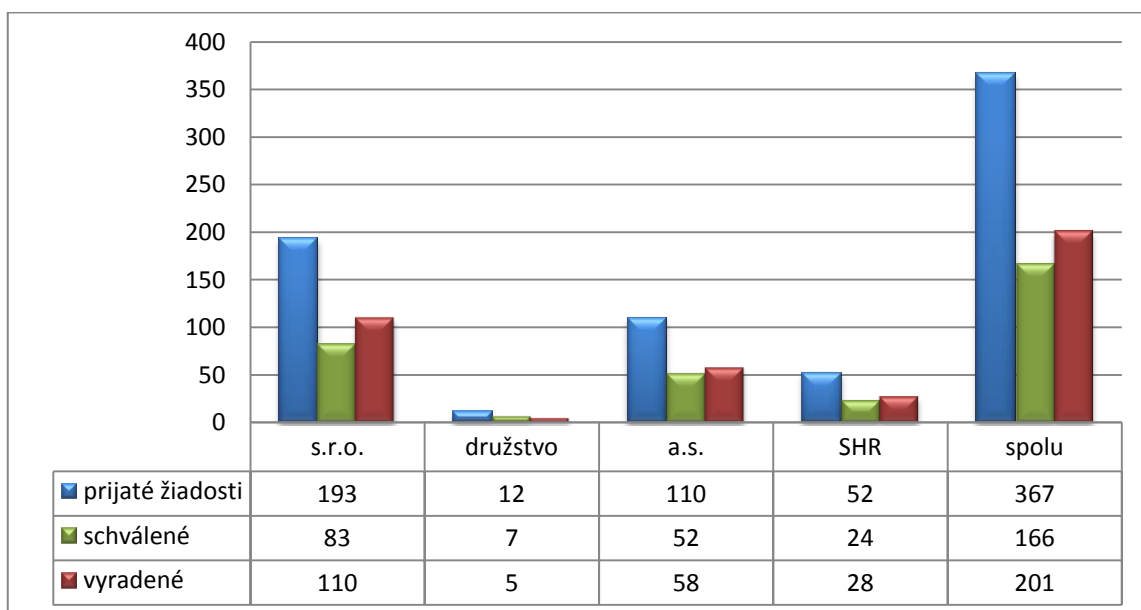
Graf 5

Prijaté žiadosti v rámci krajov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 6
Schválené príspevky v tis. €

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 7
Prijaté žiadosti v rámci foriem podnikania

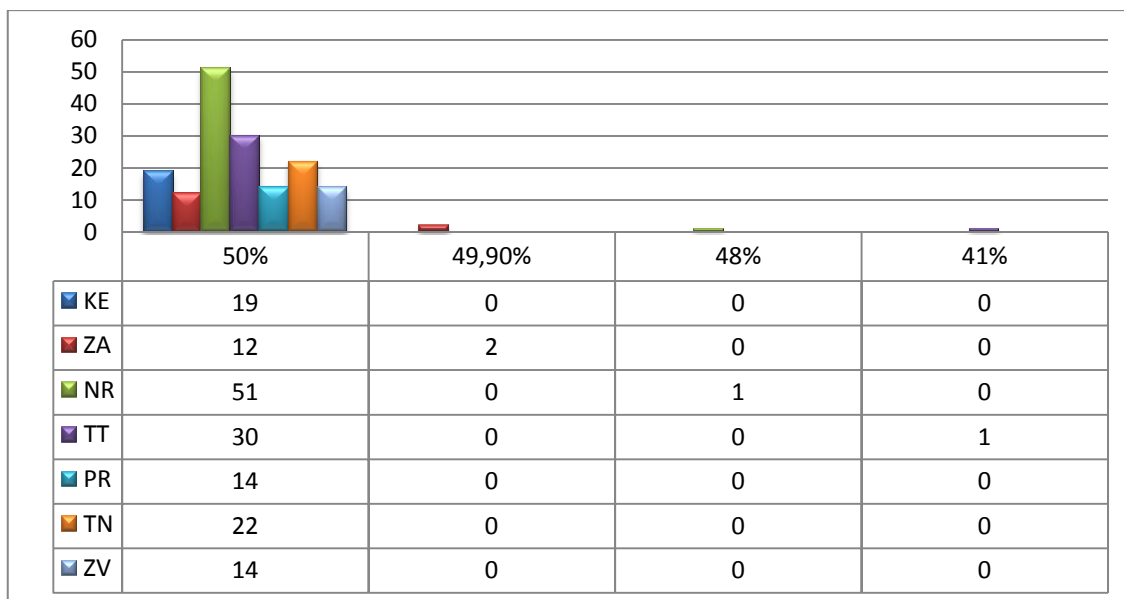
Graf 7 nám ukazuje schému prijatých žiadostí v rámci foriem podnikania. V opatrení 1.1 najviac žiadostí podali samostatne hospodáriaci roľníci, čo záviselo teda aj od toho, že tu išlo o modernizáciu fariem. Keďže opatrenie 1.2 je vlastne zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov, najviac žiadostí teda podali spoločnosti s ručením obmedzeným, Kladne vybavených však nebola ani polovica. Jedine družstvo malo menej vyradených žiadostí ako schválených.

Intenzita pomoci

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených výdavkov:

- **50 %** (37,5 % EÚ, 12,5 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **40 %** (20 % EÚ, 20 % SR) pre Ostatné oblasti, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

Z grafu je jednoznačné že viac ako 97% žiadateľom bola poskytnutá 50 percentná pomoc z oprávnených výdavkov. Necelému 1% bolo poskytnutých 48% oprávnených výdavkov a to konkrétne Nitrianskemu kraju a tak isto ani nie 1% Trnavských žiadateľov bolo poskytnutých 41% oprávnených výdavkov.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 8,
Intenzita pomoci v rámci opatrenia 1.2

4.7. Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013

Celkový cieľ OP RH vychádza z Národného strategického plánu rybného hospodárstva 2007 – 2013 schváleného uznesením vlády SR č. 933 z 8. novembra 2006. Bol vybraný s cieľom riešiť silné a slabé stránky a je v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja Spoločnej politiky rybného hospodárstva. Dopĺňa stratégiu rozvoja vidieka, poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesníckeho sektora popísanú v Národnom strategickom pláne pre rozvoj vidieka na programovacie obdobie 2007 – 2013 a rozvinutú v Programe rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013 spolufinancovaného z EAFRD. Celkovo nadväzuje na Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013, z ktorého vychádzajú operačné programy spolufinancované z ERDF, KF a ESF.

CIELE:

Celkový cieľ OP RH

- Trvalo udržateľný a konkurencieschopný sektor rybného hospodárstva

Špecifické ciele OP RH:

- Modernizácia, inovácia a reštrukturalizácia akvakultúry;

- Zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov spracujúcich produkty rybolovu a akvakultúry s dôrazom na podporu spracovania domácej produkcie;
- Rozvoj trhu v rámci sektora rybného hospodárstva.

4.7.1. Prioritné osi OP RH

Podľa vízie do roku 2013, ktorou je dosiahnutie trvalo udržateľného a konkurencieschopného sektora rybného hospodárstva, boli spomedzi oblastí podpory ustanovených v nariadení o EFF navrhnuté pre Slovenskú republiku nasledujúce prioritné osi, ktoré sa budú v nasledujúcom období v rámci Operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013 implementovať:

Prioritná os 2- Akvakultúra, spracovanie a uvádzanie produktov rybolovu a akvakultúry na trh

- Opatrenie č.2.1 Investície do akvakultúry
- Opatrenie č.2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh

Prioritná os 3- Opatrenia spoločného záujmu

- Opatrenie č. 3.1 Organizácie výrobcov
- Opatrenie č. 3.2 Podpora a rozvoj nových trhov

Prioritná os 5- Technická pomoc

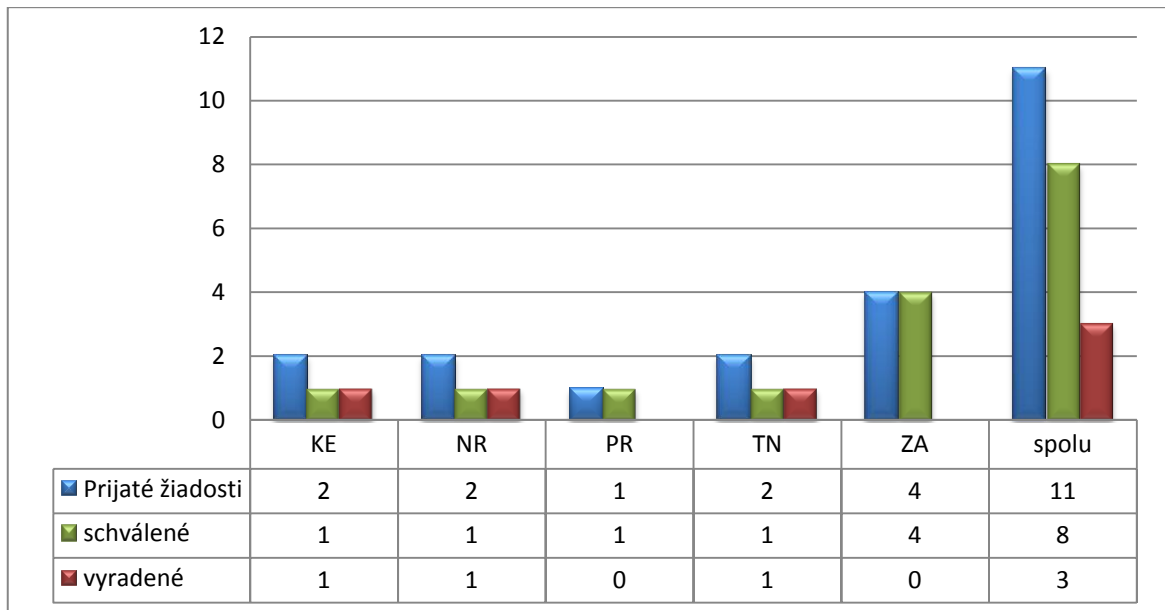
4.7.2. Podporované aktivity v rámci opatrenia č. 2.1 Investície do akvakultúry

- a) Rozšírenie, rekonštrukcia, technické vybavenie a modernizácia existujúcich produkčných zariadení, odbahňovanie rybníčných plôch
- b) Výstavba nových produkčných zariadení
- c) Výstavba malých predajní umožňujúcich chovateľom úpravu a predaj produktov akvakultúry
- d) Celoživotné vzdelávanie:
 - Vzdelávacie aktivity (semináre, kurzy, školenia) zamerané na získavanie a prehĺbovanie vedomostí a zručností v oblasti akvakultúry
 - Informačné aktivity (semináre, konferencie) s prínosom pre prax

Opatrenie 2.2 Spracovanie rýb a propagácia rybích výrobkov

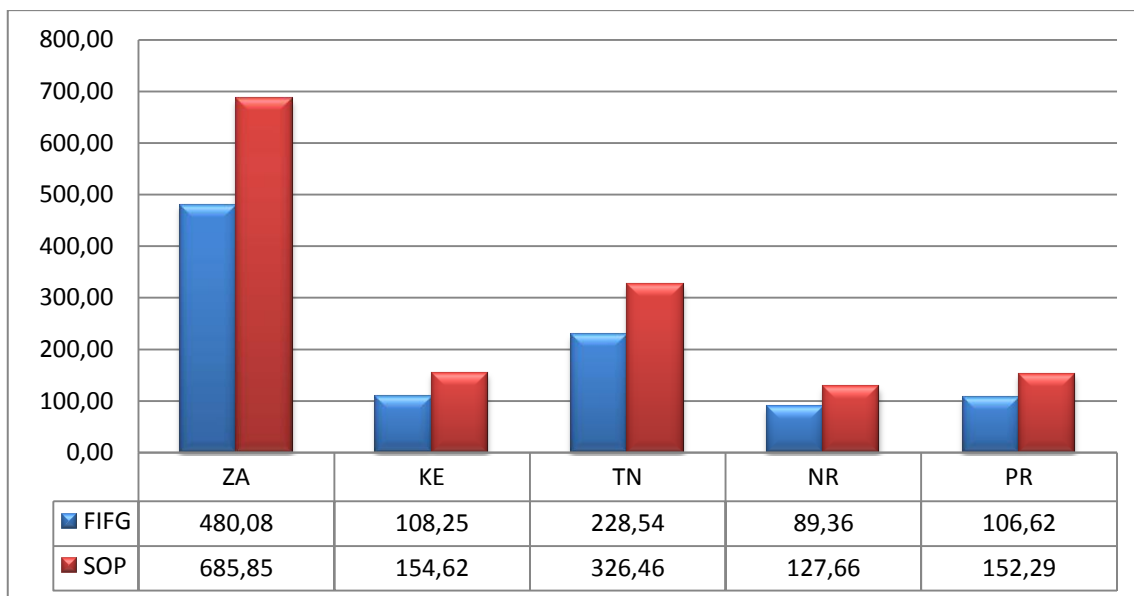
V analýze OP RH som zistila, že Žilinský a Prešovský kraj splnili podmienky a zo všetkých prijatých žiadostí boli aj všetky schválené. Žilinský kraj získal zo SOP 685tis. eur Prešovský kraj SOP podporil sumou 152 290 eur a z tejto sumy bol FIGG v hodnote 106 620 eur a . V rámci tohto opatrenia bolo až 73% kladne vybavených žiadostí. Zvyšné žiadosti boli vyradené z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

FIGG tvorí 35% zo SOP.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 9
Prijaté žiadosti v rámci krajov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 10
Schválené príspevky v tis. €

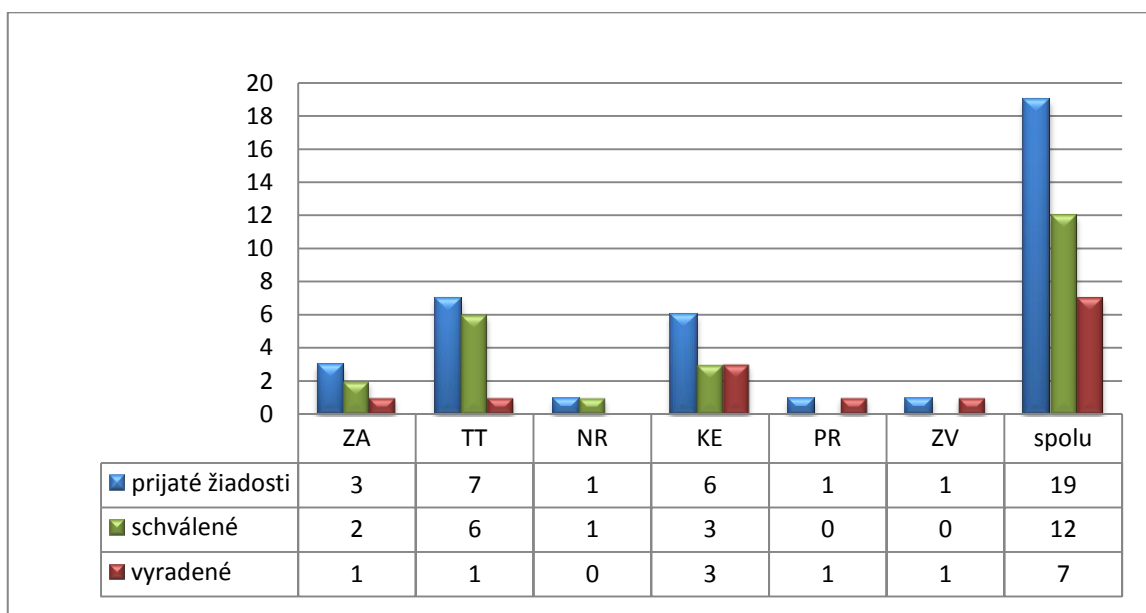
4.7.3. Podporované aktivity v rámci opatrenia č. 2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh

- a) Technické vybavenie a modernizácia existujúcich spracovateľských jednotiek
- b) Celoživotné vzdelávanie:
 - Vzdelávacie aktivity (semináre, kurzy, školenia) zamerané na získavanie a prehĺbovanie vedomostí a zručností v oblasti spracovania produktov rybolovu a akvakultúry
 - Informačné aktivity (konferencie, semináre) s prínosom pre prax

Opatrenie 2.1 Akvakultúra

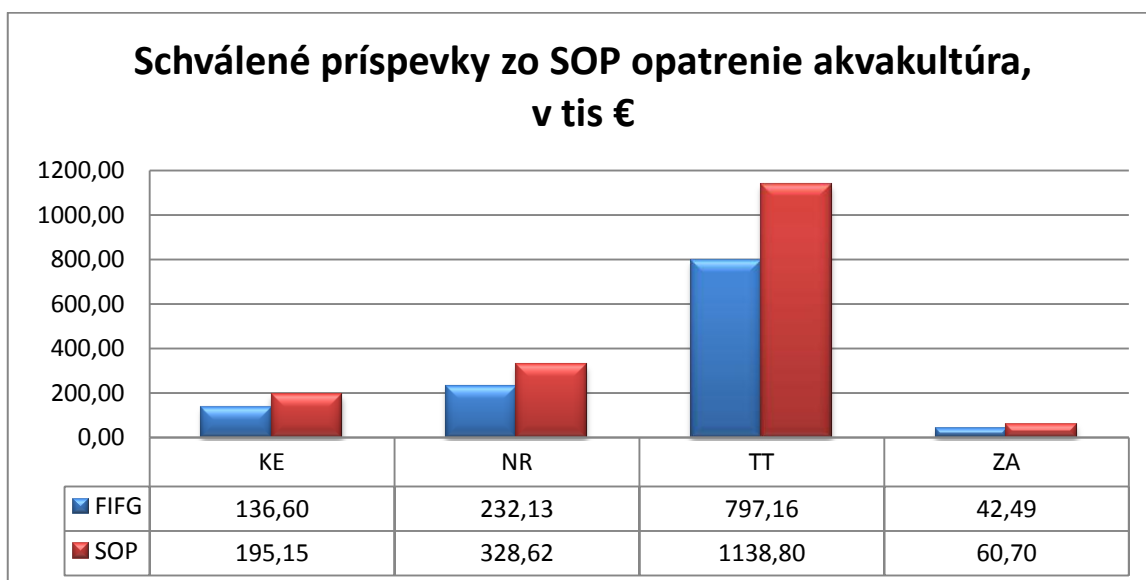
Opatrenie akvakultúra prijalo spolu 19 žiadostí, pričom kladne vybavených bolo 63%. Najviac finančných prostriedkov dostal Trnavský kraj a to zo SOP 1 138 800 eur a v rámci toho z FIGF išlo 797 160 eur.

V tomto prípade sa však aj stalo, že 2 z krajov neboli podporené. Prešovského kraj z dôvodu nesplnenia predpísaných kritérií SOP P-RV a v prípade Zvolenského kraja to bolo odstúpenie PPA od zmluvy (graf 11, graf 12).

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 11
Prijaté žiadosti na základe krajov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z PPA, Sekcia projektových podpôr, 2010

Graf 12
Schválené príspevky v opatrení akvakultúry v tis. €

Záver

Fondy európskej únie sú dôležitým aspektom, pretože je tu snaha vyrovnania rozdielov v jednotlivých regiónoch členských krajín EÚ a v jednotlivých krajinách EÚ. Pomoc poskytnutú z fondov môžeme nazvať ako štátna pomoc. Pričom štátna pomoc je každá pomoc poskytnutá zo štátnych prostriedkov.

Pred vstupom do EÚ sme mali možnosť čerpať prostriedky z predvstupovej pomoci a to konkrétne z fondov ISPA, PHARE a SAPARD.

Po vstupe sa nám otvorili možnosti a mohli sme čerpať pomoc zo 4 štrukturálnych fondov a kohézneho fondu a to v skrátenom období 2004- 2006. Do konca roku 2006 tieto fondy spadali pod štrukturálnu (kohéznú politiku). Začiatkom programovacieho obdobia EAGGF a FIG sa začlenili do spoločnej politiky poľnohospodárstva.

Politiku rozvoja vidieka je potrebné posudzovať z hľadiska troch aspektov, a to ekonomického, sociálneho a environmentálneho. **Z ekonomického aspektu** je potrebné si uvedomiť, že vidiecke oblasti majú výrazne nižšie príjmy, ako priemer, starnúcu populáciu a väčšiu závislosť od primárneho sektoru. **Zo sociálneho aspektu** je nepochybné, že vo vidieckych oblastiach je vyššia nezamestnanosť. Nízka hustota obyvateľstva a vyludňovanie niektorých oblastí môžu viesť k zvýšeniu rizika vzniku problémov ako sú ťažká dostupnosť základných služieb, sociálne vylúčenie a limitované pracovné možnosti, preto je potrebné zlepšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach a podporovať diverzifikáciu ekonomických aktivít prostredníctvom opatrení zameraných na poľnohospodársky sektor. **Z environmentálneho hľadiska** je potrebné zabezpečiť, aby poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo pozitívne vplývalo na životné prostredie a vidiek.

Na poľnohospodárstvo celkom je z EÚ vyčlenených 389 826 000 eur a konkrétne z toho je na rozvoj vidieka určených 88 753 000 eur (www.eurokonvent.sk/download.aspx?fid=283).

K 31.12. 2009 bolo v rámci Sektorového operačného programu PRV poskytnutých 240mil. eur na opatrenia 1.1 Modernizácia fariem a 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov. Z tejto sumy EAGGF poskytol finančné prostriedky v hodnote 151, 286 mil. eur, pričom na opatrenie modernizácia fariem bolo poskytnutých takmer 98 mil. eur.

Pre OP RH sa v rámci opatrení 2.2.1 Spracovanie rýb a propagácia rybných výrobkov a 2.2.2 akvakultúra zo SOP poskytlo 3,2 mil. eur z toho akvakultúra získala 1,72mil. eur. Z tejto celkovej sumy FIFG podporil tieto opatrenia sumou 2,21 mil. eur.

Žiadatelia sa môžu uchádzať o financovanie z oblasti poľnohospodárstva a potrebné dostupné informácie a žiadosti môžu nájsť na stránke Ministerstva pôdohospodárstva SR alebo na stránke pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Zdroje použitej literatúry

Baláž, P. a kolektív. 1997. *Medzinárodné podnikanie*. druhé vydanie. Bratislava : SPRINT, 1997. s. 500. 80-88848-08-03.

Balko, L. a kolektív. 2004. *Štrukturálne fondy európskej únie v slovenskej právnej reflexii*. Bratislava : EPOS, 2004. s. 351. 80-8057-586-X.

Barnier, M. 2002. *Regionálna politika EÚ*. s.l. : Delegácia Európskej komisie v SR, 2002. s. 35. 80-89102-01-8.

Belajová, A. - Fáziková, M. 2002. *Regionálna ekonomika*. Nitra : SPU Nitra, 2002. s. 178-182. 80-8069-007-3.

Bielik, P. a kol. 1999. *Ekonomika poľnohospodárstva a európska integrácia*. Nitra : SPU Nitra, 1999. s. 255. 80-7137-616-7.

Coudenhove- Kalergi, R., N. 1993. *Pan- Evropa*. první české vydání 1923. Praha : Panevropa Praha s. r. o. , 1993. 80-900034-7-8.

Drahošová, A. - Fáberová, I. - Gazdová, E. 2004. *Prechod od predvstupovej pomoci k štrukturálnym fondom*. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : Grafis, s.r.o., 2004. s. 14; . 80-89180-00-0.

Hajšel, R. 2003. *Slovensko a Európska únia*. Bratislava : Delegácia európskej komisie v Slovenskej republike, 2003. s. 52. 80-89102-05-0.

Hontyova, K. - Lisý, J. - Majdúchová, H. 2007. *Základy ekonómie a ekonomiky*. Bratislava : EKONÓM, 2007. s. 157. 978-80-225-2305-9.

Horváth, Z. 2004. *Príručka Európskej únie*. s.l. : Zastúpenie Európskej komisie v SR 2004, 2004. s. 357, 520 s. 80-89102-09-3.

Kalesná, K. - Hruškovič, I. - Ďuriš, M. 2008. *Základy európskeho práva*. 1. vydanie. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2008. s. 9- 41. 80-7160-224-8.

Keřkovský, M - Keřkovská, A. 1999. *Evropská unie: historie, instituce, ekonomika a politiky*. 1. vydanie. Praha : Computer Press, 1999. s. 85. 80-7226-196-7.

König, P. - Lacina, L. - Přenosil, J. 2006. *Učebnice evropské integrace*. Brno : Barristel& Principal, spol. s r.o., 2006. s. 414. 80-7364-022-8.

Lipková, L. a kolektív. 2004. *EURÓPSKA ÚNIA*. Bratislava : SPRINT, 2004. s. 14. 80-89085-23-7.

Maier, G. - Tödting, F. 1998. *Regionálna a urbanistická ekonomika 2*. 1.vydanie. Bratislava : ELITA, ekonomická literárna agentúra, 1998. s. 24, 213-214 ,262. 80-8044-049-2.

Mazák, J. - Jánošíková, M. 2009. *Základy práva Európskej únie, Ústavný systém a súdna ochrana*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 55-57. 978-80-8078-289-4.

Nováčková, D. 2004. *ZÁKLADY EURÓPSKEHO PRÁVA A VNÚTORNÝ TRH EURÓPSKEJ ÚNIE*. Bratislava : Eurounion, 2004. s. 293. 80-88984-58-0.

Rolný, I. - Lacina, L. 2008. *Globalizace, etika, ekonomika*. tretie rozšírené vydanie. Ostrava- Přívoz : KEY Publishing s.r.o., 2008. s. 19. 978-80-87071-62-5.

Samuelson, P., A. - Nordhaus, W., D. 1992. *EKONÓMIA I*. 13. vydanie. Bratislava : McGraw- Hill Book Company, 1992. s. 380-384. 80-7127-030-X.

Šlosár, R. - Šlosárová, A. - Majtán, Š. 2002. *Výkladový slovník ekonomických pojmov.* tretie upravené vydanie. Bratislava : Media trade spol. s r.o., 2002, 2002. s. 61-62. 80-08-03334-7.

Zoborský, I., M. 2006. *Ekonomika poľnohospodárstva.* Nitra : SPU Nitra, 2006. s. 9. 80-8069-758-2.

—. **2004.** *EURÓPSKA ÚNIA.* Bratislava : SPRINT, 2004. s. 106-112. 80-89085-23-7.

Zákon č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka

Cipár, Marián. Štrukturálna a regionálna politika EÚ. [Online] [Dátum: 12. apríl 2010.] <http://www3.ekf.tuke.sk/re/Regionalna%20politika%20EU/strukturpolitika.pdf>.

Európska únia. Európska komisia. *Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka.* [Online] 1995-2010. [Dátum: 2. máj 2010.] http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/european_agricultural_fund_for_rural_development_sk.htm.

I-Europa, s.r.o. Programové obdobie 2007- 2013. [Online] 2003-2010. [Dátum: 2. máj 2010.] http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/zoznam_liniek/programove-obdobie-2007---2013.

SR, Úrad vlády. 2009. štrukturálne fondy: Národnýstrategický referenčný rámes. [Online] 21. Jún 2009. [Dátum: 9. marec 2010.] <http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1995>.

UniCon Systems, s.r.o. FIG. [Online] UniCon Systems, s.r.o., 2006-2007 . [Dátum: 21. marec 2010.] <http://www.isternet.com/FIFG.glossary.0.html?isterGlossaryL=1y&isterGlossaryID=98&backPID=uwz38vXtswneeXuwz772XvqilirXctd011Xu31w88Xwb70hrXu1ki91Xr1es8fXh0anhuXnxt>.

Eurofondy. *Operačné programy*. [Online] 2008. [Dátum: 4. apríl 2010.]
<http://eurofondy.webnode.sk/operacne-programy/>.

Eurofondy 2007- 2013. [Online] 2008. [Dátum: 2. máj 2010.]
<http://m.eurofondy.webnode.sk/program-rozvoja-vidieka/>.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. *Čo je ESF*. [Online] 2007. [Dátum: 3. marec 2010.] <http://www.esf.gov.sk/new/index.php?SMC=1&id=26>.

Predvstupová pomoc. [Online] Európska Komisia, 2006-2010. [Dátum: 16. apríl 2010.]
http://www.europskaunia.sk/predvstupova_pomoc.

Regionálna politika v SR. [Online] I-Europa, s.r.o., 2003-2010. [Dátum: 15. apríl 2010.]
http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/zoznam_liniek/regionalna-politika-v-sr.

Regionálna politika v SR. [Online] I-Europa, s.r.o., 2003-2010. [Dátum: 15. apríl 2010.]
<http://www.euractiv.sk/strukturalne-fondy&minisection=on>.

Rozpočet EU: Ako funguje. [Online] Európska Únia, 1995-2010. [Dátum: 16. apríl 2010.]
http://europa.eu/abc/budget/working/index_sk.htm.

Štátna pomoc. [Online] Európska Komisia, 2006-2010. [Dátum: 16. apríl 2010.]
http://www.europskaunia.sk/statna_pomoc.

http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/european_agricultural_fund_for_rural_development_sk.htm.

[Online] [Dátum: 21. marec 2010.] http://odl.celodin.org/cd/sk/html/eaggf_tartalom3.htm.

[Online] www.apa.sk

Príloha 1

Bodovacie kritériá, opatrenie 1.1

Rastlinná výroba

P.č.	Kritérium	Body
1.	<p>Žiadateľ:</p> <p>a) je mladým farmárom alebo začínajúcim farmárom (FO alebo PO registrovaná po 1. 1. 2009),</p> <p>b) obhospodaruje alebo plánuje obhospodarovať v roku 2010 do 20 ha poľnohospodárskej pôdy, ktoré si musí uplatniť v žiadosti o priame platby v roku 2010,</p> <p>c) obhospodaruje alebo plánuje obhospodarovať v roku 2010 aspoň 50 % výmery ornej pôdy v systéme ekologického poľnohospodárstva,</p> <p>d) nebol úspešný (alebo sa neuchádzal o príspevok) v predchádzajúcej Výzve PRV SR 2007 – 2013 (opatrenie 1.1 Modernizácia fariem), ani v rámci SOP P-RV SR 2004 – 2006 (opatrenie 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov).</p>	10
2.	<p>Projekt sa zameriava na zvýšenie konkurencieschopnosti v oblasti:</p> <p>a) špecializovanej rastlinnej výroby (ovocné sady, zelenina, vinohrady, chmeľ),</p> <p>b) obnoviteľných zdrojov energie vrátane zakladania porastov rýchlorastúcich drevín,</p> <p>c) ostatnej rastlinnej výroby.</p>	40 20
3.	<p>Oprávnené výdavky projektu v prepočte na aktuálnu alebo zamýšľanú výmeru skupiny sektorov (podľa kritéria č. 2.) na ktoré sa projekt zameriava:</p> <p>celková výška nepresiahne 15 000 EUR bez ohľadu na výmeru alebo do 1500 EUR/ha ak výmera presiahne 10 ha.</p>	20
4.	<p>Projekt sa zameriava najmä na nasledovné ciele:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvyšovanie kvality produkcie a jej pozberovej úpravy, – znižovanie výrobných nákladov, – zavádzanie nových technológií a technických zariadení s úspornou spotrebou energie, – nová výsadba vinohradov, ovocných sádov a chmeľníc, – zlepšovanie pracovných podmienok, – zavádzanie informačných komunikačných technológií 	30 30 30 15 5

Zdroj: PPA, príručka pre žiadateľa o NFP z PRV

Príloha 2

Bodovacie kritéria, opatrenie 1.1

Živočišna výroba

P.č.	Kritérium	Body
1.	<p>Žiadateľ:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) je mladým farmárom alebo začínajúcim farmárom (FO alebo PO registrovaná po 1. 1. 2009), b) chová, alebo plánuje chovať do 20 VDJ hospodárskych zvierat, c) má registrovaný chov hospodárskych zvierat v systéme ekologického poľnohospodárstva d) nebol úspešný (alebo sa neuchádzal o príspevok) v predchádzajúcej Výzve PRV SR 2007 – 2013 (opatrenie 1.1 Modernizácia fariem), ani v rámci SOP P-RV SR 2004 – 2006 (opatrenie 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov). 	10
2.	<p>Projekt sa zameriava na zvýšenie konkurencieschopnosti v nasledovných skupinách sektorov:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prioritné sektory (hovädzí dobytok bez TPM dojčiace kravy, ovce, kozy, ošípané, hydina, včely, kone), – ostatné sektory. 	40 20
3.	Oprávnené výdavky, ktoré sú predmetom projektu v prioritnom sektore v prepočte: do 1000 EUR/navýšenú VDJ.	30
4.	<p>Projekt sa zameriava najmä na nasledovné ciele:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvyšovanie kvality výroby, – znižovanie výrobných nákladov, – zavádzanie nových technológií a technických zariadení s úspornou spotrebou energie, – zlepšenie podmienok ustajnenia zvierat, – zlepšenie podmienok uskladnenia odpadov zo živočíšnej výroby, – zlepšovanie pracovných podmienok – zavádzanie informačných a komunikačných technológií 	30 30 30 30 25 15 5

Zdroj: PPA, príručka pre žiadateľa o NFP z PRV

Príloha 3

Bodovacie kritériá, opatrenie 1.1

Priamy predaj

P.č.	Kritérium	body
1.	<p>Žiadateľ:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) je mladým farmárom alebo začínajúcim farmárom (FO alebo PO registrovaná po 1. 1. 2009), b) obhospodaruje, alebo plánuje obhospodarovať do 20 ha poľnohospodárskej pôdy v roku 2010 ktoré si musí uplatniť v žiadosti o priame platby v roku 2010, c) chová, alebo plánuje chovať do 20 VDJ hospodárskych zvierat, d) má registrovaný chov hospodárskych zvierat v systéme ekologického poľnohospodárstva, e) obhospodaruje alebo plánuje obhospodarovať v roku 2010 aspoň 50 % výmery ornej pôdy v systéme ekologického poľnohospodárstva, f) nebol úspešný (alebo sa neuchádzal o príspevok) v predchádzajúcej Výzve PRV SR 2007 – 2013 (opatrenie 1.1 Modernizácia fariem), ani v rámci SOP P-RV SR 2004 – 2006 (opatrenie 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov). 	10
2.	<p>Projekt sa zameriava na vytvorenie predajného miesta na priamy predaj vlastných poľnohospodárskych produktov:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) živočíšnych produktov b) ovocia alebo zeleniny. 	40 30
3.	<p>Oprávnené výdavky, ktoré sú predmetom projektu v prepočte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – do 20 000 EUR, – do 25 000 EUR, – do 30 000 EUR, – do 50 000 EUR. 	20 15 10 5
4.	<p>Projektom sa rieši celoročný (nie sezónny) predaj produktov podľa bodu 2.</p>	30

Zdroj: PPA, príručka pre žiadateľa o NFP z PRV

Príloha 4

Bodovacie kritérium, opatrenie 1.2

P. č.	Kritérium	Spracovanie poľnohospodárskej produkcie		Spracovanie lesných produktov	
		Body	Poznámka	Body	Poznámka
1.	Žiadateľovi doposiaľ nebola v rámci PRV SR 2007 – 2013 v danom opatrení schválená žiadna ŽoNFP	–	Nevzťahuje sa na spracovanie	25	
2.	Žiadateľ spĺňa prioritné ciele PRV, MP SR a preukáže splnenie normy ISO 9000 alebo 14000 alebo 22000 alebo ďalších noriem kvality (napr. BRC, EUREP-GAP a pod.)	40	Pri predložení ŽoNFP		
3.	Súčasťou projektu sú inovatívne investície v súlade so Zelenou knihou o inovácii KOM (2006) 502 z 13. 9. 2007	15	Vrátane obnoviteľných zdrojov energie	–	
4.	Predmetom projektu je spracovanie produktov ekologického poľnohospodárstva, ktorého výsledkom je produkt spĺňajúci požiadavky osobitného predpisu, alebo výsledkom spracovania sú potraviny v súlade s bodom 6 Bielej knihy o stratégii riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou v Európe KOM (2007) 279 z 30. 5. 2007	10			
5.	Ak viac ako 50 % lesníckych produktov je z vlastných zdrojov	–		5	

6.	Podpora činností podľa sektorov	A	B	C	D	E	F	G	
		Body	Body	Body	Body	Body	Body	Body	
	Mäso a mäsové výrobky	20	20	15		5	25		
	Mlieko a mliečne výrobky	20	20	15		5	25		
	Hydina a vajcia	20	20	10		5	25		
	Prírodný med	15	15	15	10	5	25		
	Obilniny, produkty mlynského priemyslu, strukoviny a olejiny	10	15	15		5	25		
	Ovocie a zelenina	10	15	10		5	25		
	Zemiaky, sadivá a osivá	10	15	10		5	25		
	Liečivé rastliny koreniny	10	15	10		5	25		
	Hrozno a víno	15	15	15	10	5	25		
	Lesné hospodárstvo		20			30		20	
	Maximálne za kritérium 6	Spracovanie poľnohospodárskej produkcie					Spracovanie lesných produktov		
		35					70		
	Spolu maximálne	Spracovanie poľnohospodárskej produkcie					Spracovanie lesných produktov		
		100					100		

Zdroj: PPA, príručka pre žiadateľa o NFP z PRV

- A výstavba, rekonštrukcia a modernizácia hygienicko-sanitárnych režimov, napr. laboratórií, umyvární a šatní pre pracovníkov a návštevníkov;
- B výstavba, rekonštrukcia a modernizácia technológií na ochranu životného prostredia (spracovanie odpadu a čistenie odpadových vôd, atď.);
- C výstavba, obstaranie a rekonštrukcia zariadení a technológií súvisiacich so spracovávaním produktov na výrobu potravín s chráneným označením pôvodu,

chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie Rady (ES) č. 509/2006 a nariadenie Rady (ES) č. 510/2006);

- D zlepšenie prezentácie a prípravy produktov, podpora lepšieho využitia alebo eliminácie vedľajších produktov alebo odpadu;
- E obstaranie výpočtovej techniky (hardvér), programového (softvér) a iného elektronického vybavenia (tlačiarne, skenery a pod.), zriadenie pripojenia na internet k zefektívneniu činností zvyšujúcich pridanú hodnotu a zlepšujúcich predaj produkcie a zaistenia informatizácie;
- F výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov výrobných prevádzok, odbytových centier (napr. prekladísk), skladov vrátane prístupových ciest; obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít vrátane obilných síl, síl mlynských výrobkov a výrobní krmných zmesí, ako aj skladov produktov po spracovaní vrátane investícií spojených so spracovaním a využívaním obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie;
- G výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov výrobných prevádzok vrátane prístupových ciest; obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia strojov a technológií na prvotné spracovanie surového dreva, t. j. na činnosti pred priemyselným spracovaním dreva (pridružená drevárska prvovýroba), spracovanie nedrevných lesných produktov (napr. zariadenia na sušenie lesných bylín, zariadenia na pozberové spracovanie lesných plodov a pod.) a na spracovanie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie, strojov a zariadení na výrobu biomasy (podporované sektory: lesné hospodárstvo – ak žiadateľ nie je mikropodnikom v zmysle odporúčania Komisie 361/2003/ES, môže o podporu v prípade OZE požiadať z OP KaHR).

Príloha 5

Bodovacie kritéria, opatrenie 2.1 Investície do akvakultúry

Kritérium	Popis	Body
1. Veľkosť podniku	- spĺňa definíciu mikropodniku alebo malého podniku	10
2. Druh podporenej činnosti	- rozšírenie existujúcich produkčných zariadení* body sa pridelia ak náklady na daný typ investície predstavujú 50% a viac z oprávnených nákladov projektu	40
3. Žiadateľovi nebol v rámci SOP P-RV 2004 – 2006 schválený v podopatrení 2.2.2 žiadny projekt alebo projekt je zameraný na hospodársky chov nových druhov rýb**		10
4. Podiel príjmov/tržieb z akvakultúry*** na celkových príjmoch/tržbách za posledné účtovné obdobie	- nad 80% do 90 % vrátane - nad 90%	25 40
SPOLU max.		100

Zdroj: Pôdohospodárska platobná agentúra, príručka pre žiadateľa o NFP z OP RH

Príloha 6

Bodovacie kritériá, opatrenie 2.2 Investície do spracovania rýb a rybích produktov

Kritérium	Popis	Body
1. Veľkosť podniku	- spĺňa definíciu mikropodniku alebo malého podniku	10
2. Percento spracovaných rýb pochádzajúcich z produkcie domácej akvakultúry za posledné účtovné obdobie	- nad 50%	10
3. Žiadateľovi nebol doposiaľ v rámci SOP P-RV 2004 – 2006 schválený v podopatrení 2.2.1 žiadny projekt		10
4. Podiel príjmov/tržieb pochádzajúcich zo spracovania produktov rybolovu a akvakultúry na celkových príjmoch/tržbách zo spracovania za posledné účtovné obdobie**	- nad 50% do 70% vrátane	10
	- nad 70% do 90% vrátane	25
	- nad 90%	40
5. Splnenie ISO noriem	Žiadateľ preukáže splnenie niektorej z noriem ISO 9000, 14000 alebo 22000 pri ŽoNFP alebo projektom sa dosiahne ich splnenie, čo preukáže pri poslednej ŽoP	30
SPOLU max.		100

Zdroj: PPA, príručka pre žiadateľa o NFP z OP RH